Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Советан Министрийн Советан орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

87 (4400). | ЕРА, 13 МАЙ, 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газета арадуьйла 1923 шера дуьйна

ХЬАЛЛАЦА ДИКА ТIАХЬЕХАМ

КПСС XXIV съездо доккхий декхарш оттадина вай махка хьалхашка. Директивашкахь тIе баьгIначу пятилетки заданешца хьажжина вай промышленность, юрта бахам, Iилма, культура кхин а шера кхиорIна дегIайаьлла лаьрхIа хилар. Промышленни продукци 42—46 процент дегIайаьккхаргйа ду шерашка, юкъара лаьрхIачу шера 20—22 процент лакхдургйа юрта баххаца продукци. ШIаккха а ца хиллача, таIпара хьалам болчу кIоргIен оттадина парте махка ваьхаре хьалха культуран лакхьаре хиндар.

Iалашонаш кIоргIа хилар кIедиина, берригийан шуьйра къаьсттина советски халкъ уж доккхийн сий долчу декхарш кхочушдархьа. Коммунизман материально-техническа база схьяргIа хьалхьара тIеравача дерригенна халкъа социалистически къинхьегама хьалха дахар. Вайн Iаламат массашна а сапар болзий класс а.

Парти хьалхашка оттадина декхарш кхочушдеча тIехь кхинхьнийн гIуллакх дарж Москвахь къахьегамхоша. ЦхьоалагIа мая тIекхочушдан пар хIайоллийн пятилеткин хьалхарчу шера ччанхь хьалха кхочушъеча социалистически тIаъ. Города промышленностен транспортан предприятий, гIишлошъеча организаций, Iилманан культуран учреждений коллективаша шайн собранешка тIеийцинчу декхарш тIе балгалаьцначу планан заданешъ хьалха кхочушдархьара, къахьегамна сагIадолу сихха дегIайаьккхархьа, керла техника кхьайоккхархьа арахьа тIе производства эффективность лакхьера да дахарий доьхна болчу шера программа. КПСС XXIV съезда решенеш кхочушъеча болчунна лакхбе лаца дагна. москвачаша дош деллад шера 25 декабре тIахкхочеш кхочушъе, тIаккхетта йоьлга продукци къахьегамна оьсарха лаккхьара чотагIа кхетийта.

Москвачуша дIадолийна гIуллакх кIоргIа рена хинна тIапийкаш Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша. Эттара хьалха хьов дела столица къахьегамхой тIахьалина Октябрьски революцин орден долуьчу «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Уьш жо... тIе цар хьалхарал даьхна вайн республика промышленноста, транспорте, гIишлошъеча организацешка, колхозашка, совхозашка балхаш дерашна 1971 шера план хенал хьалха кхочушъеча шерра социалистически тIаь йоаржайора, и ер шу уйдаш къахьегамна шу дархIера а уж тIахьехам. Цар дош деккхина шу чаккхдаллалехьа планан совгIа хьалхарIа лаьрхIа хйнадр 20 эзар тонна йолчу 45 эзар тонна мехкдаьтта даккха, къахьегама оьсарде сохьдарчуьй 17,4 процент лакхье, мехкдаьтта тоннаге дIабоала мах лоьхбареш планал совгIа продукцина реализаци ерал чотагIа лаьрхIа кхочушъян совгIа 300 эзар сом пайда ба.

«Старогрознефть» НГДУ коллективо дIадолийна гIуллакх хьанна а доладаш, КПСС обкомо бирос ора совцам тIе КПСС горкомаш, райкомаш, юкъарчара партийни организацеш, профсоюзни обкомаш, комсомольски организацеш [illegible] вай [illegible] патриотически гIуллакх хала дIадоладейтара политически организаторски болх шерра боархьабе а. Обкомо шай сацам тIе дIаяхьна беррагча къахьегамхой тарахь пятилетка хьалхарча шера хенал тIаьйна социалистически декхарш кхочушдархьа. КПСС XXIV съезда решенеш чаккхьехаре тIаберзийтача. ХIара къахьегама ахь уьйраш хили доьтуш керлачу пятилетка хьалхарча шера.

Москвачуша а старопромысловцаша а дIадолийна патриотически гIуллакх республика берригчу къахьегамхоша хьалдоьхьна хилар хьакъ йоах да хIана предприятий, колхозий, совхозий коллективашка шерра дуьйна хьалха. ХIара коллектив доол ше хьалха тIаьйна декхарашна шIайха а тьожаш, шай ресурсаш толлаш, керла декхараш балгадеш. Цар таркалчо шоай оьрга дроношь В. И. Ленина сеь 100 шу даьхара а КПСС XXIV съезда а махкъалоьгIаш Iоаль опыт. ТIеийцина декхараш тIе йоаргIами кхетта тIр дIалоьхн производство рентабельност пайда хьара а хаайль дахалуьш экономи режим кIоргIахьра и дешаш.

Массачахьа а шерра кхьаш латт оьрга пятилетка хьалхарчу хьекха кхочушдаьгьа йиш. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхар ма цу хьаьа юрте оттар, беррига къахьегамхой кулда юкъе боаз. ХIара къахьегамхочо ковгьостал де хила 1971 шера шаь хеккар хьоастина, предприятера шай лоэхIам кхетадье. ше болх бе хоттагара ренеш гучаяхе.

Иштта оьрагIйоала еш партийни профсоюзни организацеш кхьа баьнпараша доахе толамаш шерра ваха дIадоладейтара. Коллективо хIера деша хоьш хила хьалха латтар малав, цо томанаш мишта доал. КIоргIагIа къахьегама дIа а хьалатташ кхиараIа а дикагIа а продукци араяр опыт массашна а дIайоаздайта еш. Иштта даглаьтта йоа цу хьалха латтараш хоач деш дика болх берий дог айларш совгIа, кхечар а пайгара хьоакам йоашкх орттий хилар. Печаташ тIа, къахьегама листовкаш тIа, молнеш тIа шерра дуьца деза йоахе хьалха латтараш.

КПСС XXIV съезда решенеш дерош айдаь бола республика къахьегамхой дьиаре къахьегам ба. ШерагIа йоаржеергьа вай пятилетка хьалхарча шера план хенал хьалха кхочушъяре социалистически тIаь.

БIарччача шера хьинаре къахьегарIда

Грозненски нефтяни производственни объединени хоьлачIа цIаха болхлоьна кIоргIа лоархIаш сийлаша а кIаьнаш вевр, турбинаш Ачичаева Хасан. Цхьа синхе дIаяххийтай до шай съезди норма 115—120 процент кхочаш ца еш. Цхьаккха сакхет долаш хьанц цо даь болх. Иштта дика къахьегар бахьан долаш цунна оьрма коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIе.

СУРТА ТIА: болх бе а коммунистически къахьегама ударник А. Ачичаев.

М. Попова сурт.

Дог раьза хинна...

«Пятилетка хьалхарча шера план хенал хьалха кхочушдаьгьара бIарччача шера ударна къахьегаргда» — Старопромысловски мехкдаьттахой инициатива дог раьза хинна хьал а лаьна, къоастта дика къахьег ухх шера Грозненски ремонтно-механически завода болхлоша. Ер шу доладелча дехо карнал совгIа цар производа вай республикерча а вай махка кхечу моттигашкарча а мехкдаьттахошта, бурувдеттаргашта хьанца иасс сан турбобураш, вертлюгаш, къайболла продукци 35 эзар сом мехала я. ХIаьта шарагIа арахIнчуя совгIа решениеш ть продукци 74 эзар сом мах болаш я. Ухх шера план хенал хьалха кхочушъяргьара лакха социалистически декхараш тIа а айна къахьегаш я О. М. Петренко, А. В. Марушин керте латтача цехий коллективаш.

Л. ГРОМОВА.

Грозненски ремонтно-механически завода плановни отдела начальник.

Мехкдаьтта дукхагIа доах

Ухх шера план хенал хьалха кхочушдаьгьара тIахьехам «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахошта даь кхайкхар дог раьза хинна хьал а лаьна, хьинаре къахьегам бе ухх шеноша «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахой. Белгалахьана дика къахьег Гойткорт йолча служба коллективо. Ухх шера дукха геолого-техническа мероприятеш чаккхьалхдина. Цунэхье хIокх хIоьнкха буси доаллехьа мехкдаьтта карт бегта хинначула 280 тонн дукхагIа хиннад.

Ер шу доладелча дехо къаьашоча фонда схьаэккинча чаккхьалхача геолого-техническа мероприятешна тIахьхетайте «Iаьрка дошув» хьааьна эзар тонн гарета да. ХIаьта тахенаре из тIадкхоевш планал совгIа цу служба мехкдаьттахоша кхайкхе «Iаьрка дошув» 7 эзар тонн я. Иштта къахьегар бахьан долаш «Октябрьнефть» НГДУ служба кхьабе йоаркача хьабе хьалхара моттиг лацай йо. Май хьалхарча декадаш планал совгIа цо даьккха мехкдаьтта 2 бIаь тонн гарета да.

Старопромысловски мехкдаьттахой инициатива хьал а лаьна доккхий декхараш тIаийцай служба дукхачча бригадаша. Уж толлаша кхочаш а доах хьинаре къахьегам я В. Даникова, И. Пройкина кулгалхьу бригадаш.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

СОЮЗНИ РЕСПУБЛИКАЙ ЛАККХЕЧА СОВЕТАШКА ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШКА ДАХЬИЙТА

ГУЧЧАХЬАРА ПИСЬМО

Ухх доза кхетам лаьча тхоа хIарамига. КПСС Центральни Комитета членашка, предприятий, колхозий, совхозий, учреждений, дешара заведений коллективашкара а хIаьта иштта хоржамашта хьалхарча хаьаахьей совещаниешкара а письмаш телеграммаш хьахий. Цар тIа цар доам бу дукхача хоржамий округашна гIолла шоай тхо союзни республикай Лаккхечу Советий депутаташа харжа кандидаташа оттадара. Ер округашна гIолла харжийта тхо раьза хулга дех.

Оаха дог тIара бархаш оаш союзни республикай Лаккхечу Советий депутаташа харжа тхо кандидаташа оттаяьча болхлошта, колхозашта, инженерно-технически болхлошта, берригача хархашта. Тхоаш кIоарт IIа сай дара тхоаш тешам болаш цу це дарна вай сийлахь болхаха ленински партена доаргIа из тешаш болар Коммунистически парти политика берригача халкъо хьалдоаш хилар, вай махка къахьегамхой КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхочашьеш. кердача пятилетка заданеш толаме кхочашдархьара лоаттабеш гьоасама. шоай беррига ниIсонаш хIабале кийча хилар. Доала кхо оьшаьча хьаьжа тешам сийя хоарш оаха.

Тхоаш хIаранаш хоржамий округе мара харжа цьа йоала хилар КПСС Центральни Комитета тхона могаш союзни республикай Лаккхечу Советашка дечча хоржамашта болча ухх хоржамий округашка гIолла тхоаш харжийта тхо раьза хулга:

Брежнев Л. И. — Бауманский хоржамий округ, гор. Москва, РСФСР.

Воронов Г. И. — Йошкар-Олински хоржамий округ, Марийски АССР, РСФСР.

Гришин В. В. — Ленинградски хоржамий округ, гор. Москва, РСФСР.

Кириленко А. П. — Политехнически хоржамий округ, гор. Ленинград, РСФСР.

Косыгин А. Н. — Фрунзенски хоржамий округ, гор. Москва, РСФСР.

Кулаков Ф. Д. — Ипатовски хоржамий округ, Ставропольски край, РСФСР.

Кунаев Д. А. — Восточни хоржамий округ, Алма-Атински область, Казахски ССР.

Мазуров К. Т. — Василеостровски хоржамий округ, гор. Ленинград, РСФСР.

Пельше А. Я. — Красноармейски хоржамий округ, гор. Волгоград, РСФСР.

Подгорный Н. В. — Ленинградски хоржамий округ, гор. Москва, РСФСР.

Полянский Д. С. — Павловски хоржамий округ, Алтайский край, РСФСР.

Суслов М. А. — Автозаводски хоржамий округ, гор. Тольятти, Куйбышевски область, РСФСР.

Шелепин А. Н. — Пролетарски хоржамий округ, гор. Калинин, РСФСР.

Шелест П. Е. — Ленински хоржамий округ, гор. Киев, Украински ССР.

Щербицкий В. В. — Бахмачски хоржамий округ, Днепропетровски область, Украински ССР.

Андропов Ю. В. — Новомосковски хоржамий округ, Тульски область, РСФСР.

Демичев П. Н. — Ленински хоржамий округ, гор. Ярославль, РСФСР.

Машеров П. М. — Заводски хоржамий округ, гор. Минск, Белорусски ССР.

Мжаванадзе В. П. — Заводски хоржамий округ, гор. Тбилиси, Грузински ССР.

Рашидов Ш. Р. — Пахтаабадски хоржамий округ, Андижански область, Узбекски ССР.

Устинов Д. Ф. — Ковровски хоржамий округ, Владимирски область, РСФСР.

Капитонов И. В. — Подольски хоржамий округ, Московски область, РСФСР.

Катушев К. Ф. — Георгиу-Дежски хоржамий округ, Воронежски область, РСФСР.

Пономарев Б. Н. — Заводски хоржамий округ, гор. Саратов, РСФСР.

Соломенцев М. С. — Миасски хоржамий округ, Челябински область, РСФСР.

ЙоагIе-йоагIача хоржамий комиссешкара вех оаха ер письмо союзни республикай Лаккхечу Советий депутаташа харжа оттабеча кандидаташта регистраци еча хета документ санна хьажийтар.

БРЕЖНЕВ Л. И.
ВОРОНОВ Г. И.
ГРИШИН В. В.
КИРИЛЕНКО А. П.
КОСЫГИН А. Н.
КУЛАКОВ Ф. Д.
КУНАЕВ Д. А.
МАЗУРОВ К. Т.
ПЕЛЬШЕ А. Я.
ПОДГОРНЫЙ Н. В.
ПОЛЯНСКИЙ Д. С.
СУСЛОВ М. А.
ШЕЛЕПИН А. Н.

ШЕЛЕСТ П. Е.
ЩЕРБИЦКИЙ В. В.
АНДРОПОВ Ю. В.
ДЕМИЧЕВ П. Н.
МАШЕРОВ П. М.
МЖАВАНАДЗЕ В. П.
РАШИДОВ Ш. Р.
УСТИНОВ Д. Ф.
КАПИТОНОВ И. В.
КАТУШЕВ К. Ф.
ПОНОМАРЕВ Б. Н.
СОЛОМЕНЦЕВ М. С.

1971 шера 11 май.

БУРУВДЕТТАРИЙ СОВЕЩАНИ

Северодонецк, 11-ча май. КПСС обкома политически просвещени ЦIагIе шай болх дIаболадийр СССР мехкдаьтта доккхача промышленноста Министерства, мехкдаьттан химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК, мехкдаьттан газовни промышленноста Iилма-технически обществе Центральни правлени гулдина вай мехкарча къаьмбасонна мехкдаьттарчин къулбехьарчин мехкдаьттахой районашкарча бурувдеттарий совещани.

Грозне балхаш Белоруссера, Саратовски областера, Нижни Поволжьера, Дагестанера, Краснодарски Ставропольски крайшкара, Нохч-ГIалгIайчера, Азербайджанера, Средни Азера, оьрига дIаваьхначе 16 объединенера бурувдеттарий КПСС ЦК, СССР Госплана, буровой техника Ерригтоашна Iилма тохкама института, кхьача Iилма-тохкама институтий, конструкторски машиностроительни организацей бехктокхое боллалой.

Лоамна къамаьла а дей совещани хьайкхьхлар СССР мехкдаьтта промышленноста министра заместитела В. И. Мищевича. Дукха оттадара цIаю доц дат «Мехкдаьтта промышленностен геоник» резюмочни организацеш хьалха латтача бурувдеттарий опыт шерра йоаржаярахи сквашинашта бурув тохача технико-экономически хьокхамаш лакхдара шакъеш тадвархьаь бола КПСС ЦК сацам кхочашбера де дезараш.

Цу хьашех лаьна доклад йир мехкдаьтта промышленноста Министерства коллеги члена, бурув тохара техника, технологи дегIайоалдаре управлене начальника Ю. Г. Терентьева.

Доклад чаккхьалхачула тIехьагIа оьрсех къамаьлаш доладелар. ГIерийкарчо: заседани къамаьла дир «Грознефть» объединение начальника заместитела Г. Г. Гарасьяна, Старогрозненски бурувтохаре балхий управлене буровой мастера Г. В. Краюрова, «Уралмаш» завода буровой оборудование керттерча конструктора В. В. Рудовскатела, кхьечар.

Совещане хаьа дийнахь болх барба.

Совещане дакъа лоацаш ба КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома шоллагIа секретарь Р. В. Валеев, КПСС Грозненски горкома хьалхара секретарь Н. Я. Прайминский, кхьболд партийни болхлой.

СОВЕТАШКА — ТОЛАШАГIБАРАШ

ЧIоагIа политически гIаьттам хилла бIаьннача хьалдика чаккхьалхар Назрани района «Знаменский» совхоза коллективан хоржамашта хьалхара собрани.

Собрани хьайкхьлар совхоза партвома секретарь Мальсагов Дауда.

Цул тIехьагIа къамаьла деча совхоза партторгас агронома Албогачиевн Хаматхана предложенIа массашна ревда а йина таккхар № 879 йолча Назрановски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета Президиума председатель Оздоев Исмайил Куьрайхе РСФСР Лаккхечу Совета депутатал кандидат вовх Г. Адриева цIерагIча Назрановчо «Электроинструмент» завода коллективо бьаь сацам.

Дош лу совхоза партторга инженера Барханоев Алихан. Нохч-ГIалгIайн республика чура гIулакхий министр Гусенин Никола Иванович Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталла кандидат ве вьина во вь предложени собрани гулбенкарешна чIоагIа раьза хинна тIаийшар.

Цул тIехьагIа Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат вир цу совхоза зоотехник, Социалистически Къахьегама Турпал Албогачиев Оврацкой АртагIа.

Цу собрани белгалдаьккхар Назрани къахьегамхой депутатий районни Совета депутаталла бола кандидатан а. Царна ба «Знаменский» совхоза директор Мурзиев Осман Iаьит, совхоза болхло Барсанова Мухтара Лейла, хьагIнеIе доярка Ханиева Хьаниба, кхьбараш.

«Октябрь 40 шу» кIача оьрешза къахьегамхоша, гIулакхарча тема шоай хоржамашта хьалхара собрани Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат вир КПСС Назрани райкома хьалхара секретарь Гостемиров Хьажмата Султан.

Ухх денош «Электроинструмент» завода коллективо хоржамашта хьалхара собрани Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат йир цу заводе слесарь-сборщица Аушева Махьмада Лида.

Хоржамашта хьалхарча собрани гулбенкача Назрани совхоз-техникума къахьегамхоша Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат вир тракторист Чахкиев Османа Iиса.

Чаккхьалхай Урус-Мартана района «Гойты» совхоза къахьегамхой хоржамашта хьалхара собрани. Укхаза Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидаташ бир Нохч-ГIалгIайн респотребсоюза председатель Мамаев IадалхьамиI Махьмада цу совхоза доярка Курбанова Хейсара Узуйнна.

Урус-Мартановски бытови гIулакхий комбината коллективо Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат вир КПСС Урус-Мартана райкома хьалхара секретарь Ведзижев Шарипа Махмуд.

• • •

Гудермески района Новогрозненски кхача посадка № 78 йолча Новогрозненски хоржамий округа чуйоагIача предприятий, бахамий, учреждений вакилий хоржамашта хьалхара окружной совещани хилар.

Совещани хьайкхьлар Новогрозненски юрта Совета председатель ков. Межирицка. Цо белгалдаьккхар КПСС XXIV съезда решенеш кхочашъеш доалIача вай халкъо цу хIанзара хоржамаш къаьсттина лоархIам болаш дахьа. Цунхьа, аьлар цо, Лаккхечу а моттигерча а Советашка бахийта вай хьоастабераш аттаре тешамегIа бола воккхьостий хьал дела.

Къамаьл де дош лу «Степной» кхача совхоза парткома секретара Абузаров Юрий Ивановича. Цо йоах, тха коллективо хоржамашта хьалхарча собрани массашна раьза а болаш № 78 йолча Новогрозненски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат вьа КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома секретарь Абубакаров Магомет Измайлович.

Фрунзенски областа Чапаев цIерагIча колхозе трактористе производственни болх бе волавелла йоа. Абубакаров 1953 шера Киргизски юртбоахама институт чаккхьалхачул тIехьагIа ветеринари лор хиннав. 1958 шера вов Абубакаров Курчалоевски райисполкома председатела заместитела ма, цул тIехьагIа КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома юртбоахама отдела заведующе заместитела, республика юрта бахама министр, ЧИАССР Министрий Совета председатела заместитель, хIаьта 1965 шера деша КПСС Нохч-ГIалгIайн обкома секретарь. Шин декхар тешаме дьайчаккхдеш хьавенна.

Шоай коллектива цIерагIа гулбенкаршка цо кандидатура хьалхоацилга дех ков. Абузарова. Цо яхар кIоргIа раьза болаш хьалхаьхар цул тIехьагIа къамаьлаш деча дукхачер.

Окружной совещание хьалхьхар Абубакаров Магомет Измайлович № 78 йолча Новогрозненски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле кандидат ве вьина йола «Степной» совхоза коллектива предложени.

Ше оттабаьча кандидатаьа шир дьхьа совещани дакъа тIа вагIаьча округе гIолла ше харжийта из раьза хиларе дехьа, харжархоша кхайкхарал вир, дехарг лай хоржар.

Чаккхьалхай цу района № 79 йолча Брагунски хоржамий округе чуйоагIача промышленни предприятий, бахамий, учреждений вакилий хоржамашта хьалхара совещани а. Цар сацам бир шоай округе гIолла Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхечу Совета депутаталле харжа кандидатаьа оттаяьча «Степной» совхоза бригадира Ганиев Хьусена кандидатура хьалхаяццарах.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС Центральни Комитето СССР Министрий Советоа сацам тIеийцаб «Лаьттанна мелиораци ерга дIахо дегIадоаладарах 1971—1975 шерашка юртбоахама гIуллакхашта уж ирадераадарах де дезарий хьакъехьа».

Сацам тIа белгалдоаккх, КПСС ЦК майски (1966 ш.) юльски (1970 ш.) Пленумий решенешна хьежжа лаьттешта мелиораци яра доккхий балхаш чаккхдоахаш хилар а хIаьта юрта боахам айбара а лаьттанашарен хьайбашкарен йоала продукци алсамьяккхара а цар новкъостал деш хилар а.

Укх тIехьарча шерашка лаккхбенна мелиораци яьча лаьттанца юртбоахама культурай хьувкьаш, дикка дукхагIа гулбу боамба, клат, бьецадеараш, корнеплодаш, кхыйола юртбоахама продукци.

Цунца цхьана мелиоративни балхаш хIанз эшарашка хьежжа дах хIаьта хий дехкачен доккьадаьчен лаьттаех пайда эшара даьхье цIенхашта кхоачамбоацараш да.

Мелиоративни балхий темпаш дикка сиххьар а лаьттанта еча мелиораце технически боараме экономически эффективности лакхьяр а духье КПСС Центральни Комитетоа СССР Министрий Советоа союзни республикай компартий ЦК-ашн Министрий Советашка, СССР юрта боахама Министерство, СССР мелиораци хий боахамаш Министерство, Союзсельхозтехнике, моттигера партийни, советски, юртбоахама хий боахама органаш декхарийла яьй:

лаьтташтI мелиораци яра дахьера кхочамбоацараш дIадаккха а хий дехкачен доккьадаьчен лаьттанех балхаш эффективнаш пайда эцалга Iалашде а; мелиораци яьча лаьттай хIара гектара тIара юртбоахама культурай лакхаа хьувкьаш кхьор дукха колхозашкаш совхозашкаш организационни технически гIуллакхий комплекс чаккхьдаккха: мелиоративни системай технически боарам лакхбе, хий боахама балхай хилал тоаде, уж карга дIабоала мах лохбе;

1971—1976 шерашка пачхьалкхен капитальни вложенеш сотах 3 миллион гектар хий декка лаьтташ (лиманни орошени а тIехьа) эксплуатаци хIаиуллеш тIаьда лаьтташ долча районашкарча 5 миллион гектара тIа мелиоративни системаш тьаьхьелгаш (лаьттан доккьаду системаш юкаметтаоттар а тIехьа); цу даькье 3 миллион гектара тIе хIанйаьла преваж а йолаш, хIаьта иштта доккьаду ца доаччи 9,5 миллион гектар долча лаьттанашка культуртехнически балхаш долга Iалашде. Шоай чотех лаьттанаш хий дехкареа доккьадаре, кхыдола мелиоративни балхаш чаккхдахара даьхьара колхозий инициатива чIоагIа хьалдацеш цу гIуллакхе царна массе оагIорахьара новкъостал дер;

хий дехкача лаьттанашкара чудаьхьа алат (дуга а тIехьа) 1975 шера 10—12 миллион тоннага дIакхоачаде. Каховски оросительни система, Къилбаседа-Кавказски, Донкха Ставропольски, Саратовски каналаш, Право-Егорлыкски, Куйбышевски, кхыйола хий дела системаш хьалъяре техниш дикка сиххье а хий боахама йоаккхий объекташ хьалье йолие, е цу ларда тIа мехка йоаьгал латта зоне тешааме дукха хьат доахаргдола йоаккхий районаш хьалъяре дукхача, лаьттанка хий декхьялга Iалаш е дергадолаш;

Доаккхаш йола дуга 1975 шера 2 млн. тоннага дIанкхоачаде. Цу гIулакха Краснодарски водохранилище хьалъяь дикка Казахстане, Узбекистане, Украине, Дальни Востоке, Дагестански АССР-е, Ростовски областе. Вола йоахаллачо дуга хIадера хий махка лаьтташ ма моттиге;

керттерча дахье 1975 шерале боамби дIабувла зоне хьадаеш арейонца колхозашко-производств хьалхайь, махка а болх бен йола хий ука системаш хаца дикагIа IаланIьара балхаш чаккхдахьа а 1971—1975 шерашка хий тIадоаладари Голодни Шипрабекски арейашен Явак-Обишински атагIен ... лаьтташ карадерзадаьи даха а Тайнтагски гидроузел, Андижански водохранилище, Наманганскини Амубухарски каналаш хьалдаь даха а хIаьта иштта Каракумски канала доне хий декха лаьттанта хий декхилга дIахо дегIадоалеадари Каршински арей кхыча объекташкен деча балхий темпаш сихьяри Iалашде а;

лаьтташ доккьадара, культуртехнически кхьдолчен балхий темпаш лакхье, къоастта а РСФСР Iаьрка лаьттан долчача областашка, Дальни Востока, Полесски лохалене, Зауралье лаьттанте мелиораци яра балхаш дIадоладе. Мехка ерригача районашка культурни хьагIенаш хьаенаь а кхи тIа а тоамь цонаш кийчье а;

хий декхилгеи лаьттеш доккьаделгеи бьаладеараш, сом, консатчай, кхыйола юртбоахама продукци дукхагIа ахара дIахо дегIадоаладе.

Мелиоративни балхий программа кхочашъелга IалашIара 1971—1975 шерашка 35,5 миллиард сом пачхьалкхен капитальни вложенеш хьоккье дерзI. СССР Госплан, СССР Госснаб, союзни республикай Министрий Советаш декхарийле а эшача материально-технически ресурсашца хий боахама организацеш Iалашде. Мелиоративни балхаш хIара 37,5 эзар экскаватор, 38 эзар бульдозер, 26 эзар скрепер, дукха кхыйола техника хьоаже лаьрхIад.

СССР мелиорацеи хий боахамаш Министерствана, СССР юрта боахама Министерствана, союзни республикай Министрий Советашта тIадиллад:

хий ухкачен лаьтташ доккьадачи системашца гидротехнически гIирсеш хьалдара проекташ уттаеги хьалдолгаш дIахо тоадар соццадеш из хулийтилга, мелиоративни системай гIирсийн проекташ уттарш экспертиза ер дикка сихъеча уж хьалдара хилааш лоькьалга;

дIайийкача дIаагIача дIамашта, кхьча лаьттанка хий деххара шерра механизаци автоматизаци юккьеойлаелга, болха оьсарле лакха йола а агротехника хIайзераша ма кхьара йола а догIан хьиссаш хий доггах хий декхаш машинаш юкъейоахалга, хIаьта дагIенаша хий тIадоаладерглоа механизированни автоматизированни системаш хIалъеелга;

сов тIеххьен укха йолеш лаьтташ кертерча дакъа дIакъайта дренаж хьалъяра цхьанха доккьадеелга, иза ца йоаккха моттигашка хий-водохранилище хийсьяра водохранилищаш гIирсаш хьадолга а лаьтташ доккьаде... хий лаьттай хий режим ший оагIорахьара эйсьяра системаш сихьагIа хьалъеелга а; лаьтташ къацаеча тIагIоллара уж шеьрберца дIилаш лаьтташ балхе кхьаделоайдаре уж карадерзадарен иньке кьа цу йолийтар дукхьа кхыйола мероприятеш чаккхьдацца кхьача тер а еш хий эйсьяе хий юстардоаха сеть хьалъяр чаккхдоахалга.

Лаьттанта еча мелиораца доскамашта арлIаммех хара йол.

(Чаккхдоалар 2-ча оагIо тIа).

КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ КХОАЧАШЪЕРГЬЯ

КЕРДАЧА ПЯТИЛЕТКАГIА—КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Діеяхеча пятилеткагіа дика къахьегама толамаш дахьар «Сунжанефть» НГДУ мехкадьттахоша. Планал совгіа декхар [illegible] эзар совгіа тонн «Іаьржа доьшу», 3 миллионан 6[illegible]2 эзар кубически метр газ. Пхи шера планал совгіа реализаци йир ма[illegible] ахча [illegible] гарта сома мильон продукцеа. Дикка лакхбир пачхалкхана бен бола пайдеи предприятин рентабельность бодра[illegible].

Ше-шегіа къахьйайар уж къахьегама толамаш, цар керттера бахьан да къахьегам хьехтамиа [illegible] а бахкха цхьа доьал сацна барттайна мехкадьтта доахарана, электракана, скважинашта капитальни ремонт еча цехан болелоша, гіишлоягьеран, кхы дуккхаьар къахьегар. Цу шерашка белгалбаьлина дика къахьегарагіа орденаш медалаши тийнна мехкадьттан доахача операторашта И. А. Гарковенкона, М. Е. Могильвена, И. С. Скрыпникона, А. М. [illegible], М. А. Акбаева, бурудьетарий [illegible], Г. Е. Павлова, В. Т. Костюченкона, кхы дуккхабарашта.

Ийслагіча пятилетка хьалхара шера алеа хьалх хьйна ерба чапчьара къахьегама вахте эттача мехкадьттен газа доахача управлене болелойна ужх шера доала толамаш кйы я шкагІа да. Мехкадьтта дахкара хьадхарче бить бетта плана тІавйна социалистически декхараш тІехьхоачандьд управлене мехкадьттахоша. Биь бетта задание совгіа дакхла «Іаьржа доьшу» 5826 тонн я, хІаьта яьккха газ — 400 эзар кубически метр я. [illegible]

[illegible]

С. БЫКАДОРОВ,
«Сунжанефть» НГДУ [illegible] отдела начальник.

ТIехьабусараш хила йиш яц

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГА МАССАНЕ А

[illegible]

Цхьабакъда, хьалха латтача пред-[illegible] ... Ударни хьисайн ца а хьегаш цуй [illegible] ... чаггаьдакъ 1971 шеран пхи шеран план.

1971 ШЕРА БИЪ БЕТТА ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Парторганизацин секретарь	План кхоачашбар процентаца
Грозненски мехкадьтта чаккдоаха завод	В. П. Филатов	Н. И. Кудрявцев	98,1
Ацетонови завод	И. М. Зарицкий	О. А. Белобродский	90
Автогенно - карбидни завод	Д. И. Лавров	К. А. Оганесов	97
«Нефтегазпромавтоматика» СНКБ опытни завод	Ю. А. Михонин	Ю. В. Салоин	88
«Пишемаш» завод	М. А. Керимов	С. А. Саринсов	94
Литейно - механически завод	В. С. Кузнецов	А. К. Новикова	97
«Автоспецоборудование» яра опытно - экспериментальни завод	А. С. Цыганков	А. М. Кантария	90
«Грозстройремонт» ремонтно - монтажни предприяти	А. А. Ширяев	П. П. Абрамов	76
«Металлист» завод	А. И. Кондратенко	А. Г. Пронин	95
Назрановски трикотажни фабрика	А.-Г. С. Даортов	А. М. Тутаев	76
Кога гІирс бу фабрика	В. К. Полянский	М. П. Антоненко	67
«Художник» фабрика	С. М. Цуров	Т. М. Рекец	84
Старопромысловски кирпични ю завод	директора декхараш кхоачандер М. М. Кох	О. Пальчикова	89
Ермоловска лесопромхоз	А. Я. Марвин	Д. С. Дашаев	92
Назрановски райпромкомбинат	М. Х. Латыров	М. Б. Угурчиев	90
Кондитерски фабрика	С. М. Кудряшов	О. И. Сологуб	96
Макаронни фабрика	Н. В. Глоба	Д. В. Драйко	99
Ийй доакха завод	Г. Ф. Жеребцов	Н. И. Миргородский	88
Самашкински консервни завод	В. К. Перикота	Н. А. Астраданцева	95
Назрановски мельзавод	М. Ю. Белхароев	Х. К. Майсигов	97

Азербайджански ССР. Кюрдамирски районе Мурадханлинни структура тахкара доккхий балхаш даш ю «Азнефтеразведка» трестан № 2 йолчу бурудаттача конторан коллектив. [illegible]ьаш ба треста вышкомонтажникаш.

СУРТА ТIА: Мурадхане ирча моттага тоххана [illegible] буровой хьалхьеш латт.

В. Пашенко сурт.

ТАСС фотохроника.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

(Постановлени. Дахьар 1-чу агІо тІе).

[illegible]

КХАШКА ХИЙ ДЕХКАРА БАЛХАШ— [illegible] А

[illegible] XXIV съездо [illegible] терках тІ[illegible] [illegible]ка латтраш [illegible]. Къахьегар белг[illegible] [illegible] культ[illegible] латтанца хий хилаш тха Шелха районе а. Къаьстта тІоалла эш шекара спекьлала, хьажкІашта, гурахь дийнача ялаташта. Белгалде деза, дІалахача шера районо ше тІейида социалистически декхараш кхоачашде кхашка хий дехкар бахьан долаш [illegible]дьанилга.

Къаьстта теркаш тІабахийтаб цу гІулакха «Джалка» совхозе, цох хиниа пайда хьахьеккхар дІалахача шеро. Цул хьалхарча шерашка совхоза коллектив районе тІехьабусарна [illegible]. Шоззакхаьда хий теха [illegible] дакъера ткхаза юкъера лаьрхІача хІора гектара хІара 300 совгІа центнер шекар спекла, гурахь [illegible] тІа 30 центнер, [illegible]

[illegible]

М. ХАТУЕВ,
Шелха районан хий дехкаре участка инженер.

ХЬАННА БЕТТ ГУРГАЛ?

КПСС XXIV съезда хьакъехьа а СССР халкъа боахам дегІабоалабара кердача пхе шера планах йолча Директивай хьакъехьа а дунеи кепайовоно дувцар

Нагадьа еана прогресс исторически берсташ дагаре еаш бола наькъа вехаш уттаелга дунен тІе долаш дьлере, шоай йиззача [illegible] цу тайпара вехаш хала йиш йолаш яр КПСС съездаш: хІара яз массаза хул социализма дувено буст [illegible] ...

Тамаш а яц, КПСС XXIV съездо оттаь планаш дунеи общественносто теркама [illegible] латташ дедар. Тайп-тайпарча мехкий тайп-тайпара политически лоестамаш долеи газеташ, журналаш, радио цхьатаррарча уйлаш тІа сои — КПСС ЦК Отчетни доклад, съезда решенеш исторически доархІаме документаш хилара мукІерал дира.

Дунеи прогрессивни кепайовоно белгалдоьккх социализм котъяккхо духьа, империализмана духьала лоаттабеча къовсаме Советски Союза Коммунистически парте лоаца дагье. «Юманите» яхача французски газето белгалдаьккхачох, советски коммунистий [illegible] ...

Кхьнеттел цхьайолча буржуазни кепайоазов органашна а «БІу-болийташ» лоацI Москве хеннача партийни форумна итогаш, масала, «Крисчен сайенс монитор» яхача американски газето а сайна. «ЦхьогІо йолаш тешшамеш», — КПСС XXIV-ча съезда результаташ [illegible]аш язду «Гетеборгс - постен» яхача шведски газето.

ДАНЗА ЦА ДОАЛАШ ДАЬ МУКІАРАЯ

Цхьа ха яр Малхбузен пропагандистски машено, гІад е яхе, «большевистски экспериментах» футтарьеш. Цхьабакъда, шераш дІаухаш, советски ахка томама тІехьа толамаш доахар. ТІа-тІа кІезигагІа буснр [illegible] ...

[illegible]

ДАЛЬССА ХАВАРАШ

[illegible]

Грозненски металлически тара заводе нагахь болхло вац Афанасьев Василий Кириллович ца евзаш. Иза ю токарь, слесарь. Завода болхлошта юкъе эзара хьалхарчарна коммунистически къинхьегамна ударник два сийлен цIе елла цунна. Хlоко шозза бутта чохь ша а хьесап юкъахь лахьхlача шай сменин нормаш 120—130 процент кхочушдо иза. Общественни балха тIа хьахъаре дукъа лаац Василий Кириллович. Иза да профсоюза шакоша иза.

СУРТА ТIЕ: В. Афанасьев.

И. Пашаев сурт.

ЛОАРХIАМЕ ГIИШЛОШ ХЬАЛЪЕЧА

Дукхачу хена дела оьлаш да объект гIишлошъерий махьхь я еле. Вай махкахь хьалъю гIишлош шерачера шерачи дукхаеIа хилар ца дуьзадеана IалашIмате чIоагIа хилар хул цемент. Уил тIехьарча шерашка вай республике кхьалъю гIишлош жижа дукхагIа хилар бахьан долий дукхагIа ю цемент эше. Иза хьашахьа из хьалар бахьан долий пхьайолча гIишлошматериалаш арахецача предприятешкара болх сеца лаьттали моттиган ийсау.

ГIишлошъерий хьашпайц дизза кхочушдаьдара царна махшца цемент lалашъяра вай республики дулхе йолакъ цемент арахецачу завод. Цхьабакъда, кхочушъеш дайла хиара плана гIишлош - монтажни балхий плана из лоарxIаме объект хьалъеча кхоачаш Iа, ю массехь шу да. Укл тIехьарча итт шера из завод хьалъеча хьажийцана ахчах дайда не хьаш дхоар 18 миллион сом да, хIаьта гIишлошъерашна кхочеш ца деш дхоа гIишлоц-монтажни балхаш итт эзар сома махьа да. Къастта бо болх бу вовод хьалъеча генподрядчик йолча СМУ-3 коллективо (начальник нов. Евтухов), № 131 йолча гIишлош - монтажни поезда коллективо (начальник нов. Аствацатуров). Из лоарxIаме объект хьалъеча генподряду организацей кулгалхошна IалашIъеwац цига эшаш йоле материальни къахьегамен ресурсаш, транспорт, гIишлошъеча эша машенаш, механизмаш. Цементна завод хьалъеча масалла а не тоьаш хул 20 процентагара 40 процентага кхачалла бола специализированни болхлой, мутIарера болхлой. ХIаьта цига болча болхлошка а боагIача хьалхара болу а байташ къахьегам вIаштIальбахьа хул СМУ-3, № 131 йолча гIишлош - монтажни поезда кулгалхошта.

Завод хьалъечаро къахьегам эсала вIаштIехьбахьхьаб. Къахьегама дисциплина телхаш моттига мийолу, дукха балха за эсала йовр, каст - каста дIа-дика буваш кхиналу гIишлошъерийн. Уж а кхы а бахьанаш кийсдахьар гIишлошъерий чIехьегIмна осарла лоза я. Цул совгIа завод хьалъеча гIишлошъераштa эша хьалаш IалашIалдац. Из лоарxIаме объект хьалъеча пайда эцац аккордно - премиальни системах, гIишлошъераштa алавн толара методах. Цу методаш алаьн телхаш кIезига боллов мара бад дица.

ГIишлош организаций кулгалхоша, партийни, профсоюзни организацеша, гIишлошъераштe юкъе шерра социалистически аль а йоаржаль цар ховичга айваш тIадиозададьац шай ханцалье вачча хьалкхех хьаьхи тIайкха социалистическа декхарашна кхочешдайтара. Дукха повкъардевали хул гIишлошъераштa материально-техническа lалашоe организаций, оргIоагакьара в. Хинахьа эша материалаш ца хилар бахьан долаш цигара боза сеца лаьттеw моттигаш а ийсу.

Генподряд организацей кулгалхоша вIаштIехьдаьинхаден оьацдаьна комплексаш хьесапе гIишлошъерахь материалашца, транспортаца Iалаьоберзбола гIулакх. Къастта во IалашIбу гIишлошъераш цементаца, транспортаца, эшача металлоломаца, рельсашца, шпалашца. Генподрядни организацей кулгалхоша эсала вIаштIехьбоах субподрядчикий болх. Цар партийни, профсоюзни кхьча общественни организацеша пахалдаш буьзам лоаттабац субподрядчикашца. Из бахьан долаш субподрядчикашна специализированни балхаш дара да тулийташ, гIишлошъяра технологи телхаш дукха моттигаш ийсау. 1970 шера «Югтехмонтаж» коллективана оттаьп план йоллаш а цу бIаргчача шера шоай болх дIабоьлабацаар пар. Эсала болх бир «Союзпромэкслоатация» коллективо а. Цо пайда оьлаши хьоэр цу шера хьадийнача ахчах 250 эзар сом. Кхы лхоегIа лелаш субподрядчикий «Югстальконструкция», КЭМ, кхьча организацей боля а.

ЛоарxIаме объект хьалъеча къастта шай болх эсала вIаштIехьбахьхьаб № 131 йолча гIишлош - монтажни поезда кулгалхоша. Цу поезда коллективо тIехьеча оргIаIа ха лело балхаш хьадха ду, хIаьта хьалдо до дезараш тIехьадьдр. Из бахьан долаш дукхача шерашка хьалъь па йоалеш латт завод. Цу гIулакхана чIоагIа за ду начальникашка. Хьалда вар кхоачашдайча гIишлош - монтажни балхашта ремонт оц хIоаз вIаухийташ хатта ахча бIаьш хоараш сома да.

Из болх эсала лелара гIулакха бокkха бехктохлаш тIалатт заказчика хьалъеча цементни завода директора (нов. Ильзобина). ДукхагIа йола стандартни йоаце оборудовани, электрооборудовани вIехьальна мара кхачаш гIишлошъерашка. Заказчика шай ханналь какхдахи финансировани ара дейхш а. Проектно-сметни документацеча лерттIа хьежаз закачана, цудухаш эсала кийхалыча документацег бу гIишлошъерашна йоалй болх. Кхоачамбоацераш долаш документацеш хилар бахьан долаш цига до дезаш дукха гIишлош балхаш кул. Цунна дузадениа лахьxIачуз дукхагIа балха ха йовю, гIишлошъерайка соцлоние балхаш дайт.

ХIанз заказчика а подрядчика а белгалъяьхад графикагIа гIишлош - монтажни балхаш дара мероприяташ. Уж тIеерзэрь я начальдайцей плана тIайкха социалистически декхараш толамца кхоачашдайтара. Цу мероприятеш тIа белгалдаьккха да цементни завод хьалъеча мел эша къахьегамен материальни ресурсаш тIеозар, цига эшача транспортаца, механизмашца гIишлошъераш Iаламбар. ГIишлошъерий бола дIа миште бола хьожаш цахьдаш тIахьожам лоаттабергба, оказа пайда эцаргба механизмаш балха хилахь, бoагI - боагIача кийс а бах хIоттабергба гIишлошъераш. ХIара заказчикий кхоттера декхар да гIишлошъераш оборудованеца Iалашбара. Финансировани яра дешаш къовсталара, проектно - сметни документацеш чIоагIлара дешаш сихагIа къовсталар. 1972 шера вовоза хьалхара оргIа болх бе йолайтара, начальалихеш плана тIайкха социалистическа декхараш толамца кхоачашдара гIишлошъерий коллективаш оарлагIъяар керттера декхар да заказчикий, подрядчикий кулгалхой, общественни организацей.

М. ВИННИКОВ,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома гIишлошъеча отдела инструктор.

Къахьегамца чIоагIденна денал

Свайдаль-Бокхьа Даяй - мехка тIом лаьттача халача шерашка геттара зIамига волаш дахьи изьмаш къахьетар Зинаида. Дукха ха яьллахьа къахьетар цу боакхагIа болча вежарех а. ЗIамагIа йолча Аминица ясар из.

Хьалха качдера цунна дезала доал. Итта шийзар шоьла. Къахьегамца никъ карадаца бийзар.

ЗIамига кIаьнкаче кийча бала бовзача колхоза правлене вера из. Слесарала Iомадала вахайтар Зинаида махкахьа. ХIаман дика зем бола, къахьегам дукха безаш йолчоа зIамигаг саг сиха кхийтар балхаш. КIеззиго ха яьлча хIара дежа шерма ПIехкхоачамгIье оьхьар кхьйна шесарь. Беш бола болх цIена, гIалат долцаш бора цо.

Цхьан хийцадь балхара чувоагIаш правлене вIаргана хьалтеха доаллача кхьатах бIаргихийтар Шовхалов Зинаида. «Хьинча пхьоале молотобойщаьла болх бе лоаш вар колхоза правлене велаь Iодийтар цо.

Дикка ха яьлар из кхьадт цигга доаллаш. Цецбуллар Зинаидин саг вац - тая цига вала безам болаш, аьлаш. Заьалини а кхьа председатель волча вахар из. — ХIанз а зIамига ва хьо мIоа етта, — аьнар председатель. — Фентани хьувазаю дIоагIа дах из.

— Ай, комсомолец ма вуй со! — йистъ хилар Зинаида. — Цхьанне бе безаш боцаш из болх?

Вашийтар из кхьоале балха. Бахьда етта дахар оаз мIоа етта. ХIаьта а логуъери-м шалар болх хала ба аьлаш. Аьпхавахьаре мел из оаздил Iомагн, хуваш хуьар из. Чоалхаше гиваш Iомаг а лоера. Цхьа шу дахьча кхоачам хилар дукха дезаделлар. МоллагIа а оттлал иза хила Iомалар.

Колхоза «Ваьь ца Iош чуя цIа йовла хилар район а. Цуьках яздора газеташа, радиоца эуьэр. Варейтта шу дIадаьхар по итта боаш болх. Зинаидина къахьегам, грамоташ, совгIаташ телалла белгалбахьар.

1969 шера из вахча Iаьхка-Юрта кхьа цIевнагIа Шовхалов. Коа тIара совхозараш ледеча «Ермоловский» совхоза из хьалха бах ээлиниъеря бола бе волалу из. Укхаза шераш ха цуа говзал.

Цхьаккха хало ца лоархIаш чувелар из балха. Дешаре дешта совхозера цуп бойла шоферла. Ший опыт кхьчерва дIалач а кийча вар хьезанаш.

Совхоза дьайедлар шоферий курсаш. Кхы кхьдьмка а гераза Iомар лаьрхIар Шовхалова. Балхадах чакхдаьлча заинто водар Зинаида. Дешаро дешкъерле хилар болаш. Дешаш йола задени ца кхоачашйора 125 — 130 процент.

Курсаш чакъ а шофералла балар вода из.

Пхи шу совгIа ха я Зинаида «Газ-51» машенна тIа болх бу. Дукха деатар ранено хьоакхий да шу шерашка. МоллагIа шайна тIабохало болх тIехьанкха кхоачашбеш вала Шовхалов Зинаида коммунистически къахьегама ударник ва, чIоагIа лоархI да коллективе в.

Я. ЦУВВ.

ХЬИНАР АЙДЕННА

Укх шера плана тIайка социалистически декхареш хавва хьалха кхоачашдара вIаккха ца дийнача тайпара дьахха айлмаш къахьегаш ба Грозненски химически комбината химикаш. Продукцеша реализаци мел маь хьалхарча итт ден задани 125 процент кхоачашъяьй цар. Планал совгIа реализаци яь фенол, ацетон, полиэтилен, кхыйола химически продукци эзараш сома махьа а. Белгалъяьнна дикха къахьегам а В. Кальнов, В. М. Олифер, В. М. Дроккин, кхыбараш керте лаьтташ цехий коллективаш. Товарни продукци арахецара май бетта плана 106 — 108 процент кхоачашъеш хьайоагIа уж.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене СМУ-4 гIишлошъераша шерра социалистически хьайоаржахий пятилетка хьалхарча шера плана тIайкха социалистически декхараш хадар хьалха кхоачашдера. Цу тIеехьа хьалха лаьттачарех я Социалистически Къахьегама Турпал Хадикиев Шамсудин керте латта коммунистически бригада. Цхьа бутт дIабоххийтац цо гIишлой - монтажни балхашта йола задани 180 — 180 процент кхоачаш йа ец. ХIанз шоль бетта чотах къахьегам я бригада. Цо хьалхаш да микрорайонера 104 квартира хула цIенош, Гроьзнера драматически театр, кхыйола лоархIаме объекташ. Белгалбаьнна бригадо дика къахьегаш ба гIишлошъераш О. Пономарева, Ю. Гикало, М. Юсупова, кхыбараш.

СУРТА ТIА: Ш. Хадиев [illegible] керте лаьтта бригада.

И. Ямаева сурт.

ХАЛКЪА РУЗКЪАХ КАЕТТАРЕХ КЪАХЕТАМ БЕРГБАЦ

Укх тIехьарча дена лайна боахкераш кхьалаш кассационни жалобегIа Нохч-ГIалгIай АССР Лаьхкальарча суда уголовни делашта йолча судебни коллеге дийнад лечхьорех дола кассации доаш.

Масал, Нохч-ГIалгIай АССР столовий, ресторанаш, кафеш тресте № 3 йолча столоверера боах беш йолча «Спорт» яхача кафа производствао заведующа Ткаченко Александра Степановнаса, цу столова йоакхагIйолча бухгалтера Вагина Мария Антоновнаса, бухгалтера Кубышкина Нина Ильинична, дуламанка шоайле берта я бехка, йIаьвдача хана социалистически доалахьара рузкъа лет халахьа, хIаьна дела чуухараш Iехабайб. Цар, дукха блюдаш кийтдара технологи телда а еш. 1-чей 2-чей сортах долча духах кийчдеш долча порцеши блюдашта юкъа 3-ча сортах дола дулх ахийтад, шотта соадалаь дуллах хьахкина ахча шоай киса дийзахад. Цу тайпара уж блюдаш шдорша Iеха а бай. Цул совгIа пачахьалихен ахча дIа хьаьд цар. Цу махьахка вар лочкъададд 1180 сом.

Город Грозне заводской район халкъа судо лайда боахкар кхьа шишшига шу ха техай А. С. Ткаченкова, М. А. Вагинада, Н. И. Кубышкиндаа. СССР халкъа боахена тIаьрсаш хьаьдча болх а бергболаш.

Социалистически доалахьара рузкъа лечкъадарах суд ь вар Лупенко Анатолий Николаевич. Цхьабакъда, хьахьа воаллачара условно-лачал хьалха из мукъавъечa, из цунах кхьакха завода ьаьх, хьалкагIа кийта суд йоа бахкхах цIенвала велча миттa, из юа а зуламеча никъа тIа вьаннаш. Город Грозне «Чечинсельстрой» треста автотранспортни конторе шофералла болх беш волча из, 1970 шера 6 октябре нарядагIа город Грознарча № 2 йолча кирпичний заводера 6300 етта кирпич хьийнай № 15 йолча шурий совхоза дIалхьа аьна, цхьабакъда но аьха елча дIа а из хьон лочкъада из, дIа а ийха шай нана ахача кой Iойовсгаьна, цхьабакъда, къоал гучадалаш. Суде Лупенкое хьакхайкадаь: «1970 шера 6 октябре 6300 етта кирпич айса хьаьийнача, из ерриг а тхоай коа чу а йихьа Iойовссайяр из, хIана аьнча кирпичаш сона чIоагIа эшаш яр, цу тIа а кирпичий из парте дIакагIа а яр».

Город Грозне заводской районни суда лаьца воаллаш ийхха 3 шуи 6 бутти ха тезар суда социалистически доалахьара рузкъа лочкъадарах. ХIаьта суда эшера ливца дIа а ийтар «А. Н. Лупенко.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаьхкальарча судо из приговор ца лаьдаш дитар. ХIаьта шайна суд кIезигагIа яр даьаш цо къастам кассационни жалоба тIеаллаьар.

Белгалдакха дезаь. «Чечиносельстрой» треста автотранспортни контора кхьаболча болхлой гIулакхаш социалистически доалахьара рузкъа лечкъадараш лоттабеча къовсамо из ахьара ца хилар.

А. Н. Лупенкое кирпичи лочкъаьрал дола дош 1971 шера 24 февраля дийцар коллективо шай обши профсоюзни собране. Из дош коллективе дуаца оттаделлачьа коллективо хьар ийса хIана да. цхьабакъда, собране къамаьлаш дахьарех цхьадо а лоагIача тайпара вадац Лупенко гIулакхаш. Собрание къамаьлаш даьраша, белгаль аьнча моттагера профсоюза комитета председатель нов. Х. Т. Османова, гаьрай инспектора нов. Т. П. Аветисоваса, кхычар йоалар А. Н. Лупенко бахьахьера сег ва. Цига соцам бир, А. Н. Лупенко чу ца воаллига доахада халкъа судагара, дина, коллективагара общественни защитник хьожийр — йоакхагIйола бухгалтер, [illegible] Т. Г. [illegible] Лупенко социалистически доалахьара рузкъа лечкъадарех [illegible] суд яь хинца, [illegible] хIавсиц ва, [illegible] суда вовод а оаш, коллектива хьалдамка [illegible] бовзам бар, [illegible] зуламала [illegible]. Коллективо бе боаттIача тайпара [illegible] халкъа доалахьара рузкъа лечкъадарац лоттабеча къовсам лоархIам. Кхы а вогIа дар собране ше къамаьл деча хача каьрай инспектора нов. Т. П. Аветисоваса аьнар: «Кхыча шофераша а кхьчьай новопта кирпичи, цхьабакъда, уж цхьайна а угIловни белхтоххама ваьбац, шоаш бихьача кирпичашах мах дIабелча балова хилраб».

Социалистически доалахьара рузкъа лочкъадаь А. Н. Лупенко кIалхарваккха гIерташ дар собране из Т. П. Аветисоваса Х. Т. Османоваса леладар.

Из дош кхетаде деза «Чечинсельстрой» треста АТК общественносте кулгалхошeи.

Ер да кхьаькха масал. Город Грозне Ленински районни халкъа суда 1971 шера 5 марта Дудаев Успаньаьний Балаудина чувоалаш ийхха 6 бутт ха толай кхета лочкъорий дарах, № 15 йолча Грозненски лаьтта доккхача заводе транспортировщикала бола беш волча цо 1971 шера 14 январе бийсенна 10 сахьат хьайча 12 сомех 40 кепегех махьа 8 килограмм генарий дахтта, лахрхIа цу гIулакха кийчайча лаьца бахкашка а летта, завода кора чу-ера ухача служебни цIаIарегIа арадаьккхад шайх тайша дIадекхача дIоагIа ма! хье а йийлаза, цхьабаттала, цига тIакхьечача милице болхлочо шай бовнаш а тIехье лаьцав.

Дош дукхача хана хьалхь суд хьежчIадавна дахтта лочкъадаре В. У. Дудаева оьтува балхаш дола бахьанаш хьалдаге, из дола частни определения цу хьаналхьа дахтта доаккхача 15-ха завода кулгалхочунга ноам баьб. Частни определене тIа суде белгалдаьккхад завода социалистически доалахьара рузкъа лерттIа лоравеш а сеца начальника Л. М. Ребникий оагIоагахьере тIалмежам а из хилар бахьан долаш В. У. Дудаева лочкъор дан хилар, заводах территоре тIара араяла йиш йолаш, ха из лаьтташ служебни цIеш хилар.

В. У. Дудаевна дах приговор Нохч-ГIалгIай АССР Лаьхкьарча суда судебни коллегера определенегIа ше дохтча дитад. Б. У. Дудаевна чувалла суд из арах дола дош оттадеш хинна кассационни жалоба тIа ца ялаш [illegible].

[illegible] столовий, ресторанаш, кафеш трестe «Спорт» [illegible] № 3 йолча столовая, [illegible] «Чечинсельстрой» треста АТК кулгалхошца общественносте дукхагIа тергал де доагIа коллективаш хIара [illegible] кхетаж лукхе. Цу дош [illegible] их кхетабе, коллективага дIателара практике ше ийса лаьрхIа я.

Предприятей, организацей, колхозий, совхозий коллективаш халкъа судашка а республики Лаьхкьарча суда а каст-каста декарийла ух эгара хьалха советски закон толхадаь, общественна башла кхераме боац вах кхетабе общественностага хьалубалар яхош. Суда организаци ул цар декараш дукхагIйолча хане кхоачашду. Цхьабакъда, цуа из iаш халкъа доалахьара рузкъа лечкъадераша, хулиганаша, кхалац кIадераша, царна тарра бараш общественносто шоай моральни оагIун хьаллоацаргхилар га доглаха деза ваьага дац.

М. ГАЗДИЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР Лаьхкьарча суда председателя заместитель.

ЯЛАТ ЧУЙЙДУ ТЕХНИКА [illegible] КИЙЧЪЕ

КПСС XXIV-ча съезда решенешка догIа оалхоча юртбоахам продукцеш [illegible] чIоагIа [illegible] тIабоахийтаб ялар дIакара боахам агротехнически хьаддаь [illegible] чакхдаьара. Цунна хьалха [illegible] дола бок ук ялат чуйду техника кийча я. Колхозий, совхозий механизаторашa хIана шоай [illegible] тIабоахийтай комбайнаш, жаткаш, косилкаш, кхыйола техника кийчон лоавйна тIа дIатаьра.

Мах бутт тIехьочаш экспезакцеш совхоза кийчда комбайнаш из цара толаь хьехар. ХIаьта Ведана, Ножай-Юрта, Сунженски, Урус-Мартана, Шелковской районий боахамашка ялат чуйду техника тоалла процент кхоа а лоаргIа дар.

Ерригача республикe дIаоагарчуа тIехьагIа тоаре еаш 500 комбайн а. Белгалдакха деза цхьайолча районашка комбайнаш тоаяла балхаш цо ласьара. Ишта Грозненски районе—25 процент, Гудермесски районе — 16. Шала — 42 процент мара комбайнаш тоьяьлац. Сунжала беза цу районе [illegible] цу балхаш.

Лулла ха йиса ялат [illegible] балхаш дIадоладе. Цудуцна юртбоахамна механизаторашa декхарийла ба мел бетта ерриг ялат чуйду техника кийча хьалийта.

Республикa дукхагIа дола бодхамаш косилкаш тоаль дахьгад. Кхоачашаьяй ух тоалра плав ерригача республикe в. Цхьабакъда дукха косилкаш а тайпарча боахамашка хIана а товица лаьттиш. Из эгара хьалха Ачхой-Мартана, Ведана, Наьтеречни районашкарча боахамаш ала дова да.

Кастта махкал ялаьха болалургба. МаьоагIа дукхагIа [illegible] де деза баьца доакъар. ХIаьта из болх вIаштIехь а бахкха дахь чакхбоаккхалургба, нагахь сиина буц хьохха инвентарь, косилкаш дика тоа а ца кийча лу [illegible].

ПХЬОАЛАГIА МАЙ
ТIАКХОАЧАШ ЯЛАТ
[illegible]
РЕМОНТ ЯРАХ ЙОЛА

СВОДКА

Ачхой-Мартана	[illegible]
Ведана	[illegible]
Грозненски	[illegible]
Гудермесски	[illegible]
МалгIабика	[illegible]
Наьтеречни	[illegible]
Назарени	[illegible]
Наурски	[illegible]
Ножай-Юрта	[illegible]
Советски	[illegible]
Сунженски	[illegible]
Урус-Мартана	[illegible]
Шаьла	[illegible]
Шелковской	[illegible]
Юртбоахаме министерства	[illegible]
«Сельхозхимия» [illegible]	[illegible]
[illegible] объединени	[illegible]
[illegible] объединени	[illegible]
Республике гIоала	[illegible]
ДIадахача шера 1-ча Май	[illegible]

КЕРДА ТОЛАМАШ

Да тIехьа къахьегама толамаш лоаьшаш бола баш я А. Шерипова цIерагIча Грозненски нефтемасло завода установкайн хайийн коллективаш. Товарни продукцеи арахецаре продукциеа реализаци яра май бетта хьалхарча декада задани 101 процент совгIа кхоачашъяьй цо. Планал совгIа архийца миккдаьтте сайола продукци эзараш тоннаш я. Укх шера цхьадаш социалистически хьалха латт В. Мисиин, В. Прокофьеши керте латтача коммунистически къахьегама сийлен цIа лаьвача установкий коллективаш. Итт дена задани 106—108 процент кхоачашъьай цар.

З. ДОШУХАНОВА.

Доззол дехьарча дукхагIа бола хен боахарий уйла цхьатара нийсъенай СССР эза-йоаккача индустре Советски экономикин икъа хьалкагIа а санна керттера хоадамболаш йола моттиг дIалоцаш хилар мах бара гIулакх. Буржуазни прасса къьахетта тоаржам тIабохийт кердача пятилетке ерригача эза-йоаккача индустреца хьано оттаьча 41—45 процента меттел 67 процент дукхагIа продукци арахецаргйолаш долча энергетически, химически, машиностроительни, инструментальни, электронно - вычислительни промышленноста доакхошка продукци алсамъяькхара темпаш дукхагIа лаккхе лаьрхIа хилара.

ДагадохарагIа аьлча, «Экономистов СССР экономика кхетIа ахара темпаш тамашийна чIоагIа лаьтIлена хилар» хьакхайкадаьча деношка А. Н. Косыгина доклада тIе цIерахи яхар 1971 шера кхаь бетта халкъа боахам дегIабара кхочей. Промышленни производства боарам кIадалача шера цу хайапа хийеблча законе бийсанни юкъара лоархIам хьаь продукци теркалойл 9.9 процент лахкбеннаб.

Хьайда, юкъIарх машта дIа йиш йолаш я, нагахь санна советски бакъдарашка Iаьржа бIаргаса [illegible] хьахар кхаь тоалалар. ДIахаьча хана [illegible] Iомабаь бола «Россе дешай эксперташ» хIанз гIорташ КПСС советски халкъа вахара хьал лакхде лаьрхIа дилар хархдe. Цул совгIа, уж кхыметтел, кIиранна пхьазза арадуьлача «Ньюсуик» яа дешча тайпара мукIарал де а кийча ба «кердача пхе шера плано белгала бахь тилча а меташ советски потребительна шахал тайпара догдоахийла хулийташ хилара». Цхьабакъда, кхыметтел ишта къайлагIа нуй доагIаш деш дола мукIарал а цецача шаьон тIа доах. «Юкъерча эвсечун хьал тоадала мегаш дале а, башха гIордоалаш хургдац из тоададар, яах «Ньюсуик».

Вай, бакъдар аьнча, ала безам бац, вай лерхIараш бахача махка хIара сага сих лоархIаш йола дебалхьа долаш дукха совгIа эшашагIа йоахаш 30 процент дахкьалараш кхочеш хулаш да махка. Советски махкахь дукхагIа дезар, цхьабакъда, цар кхетаду, тороваш сеца доасть оттадеш я. Нарадмахь йораеш латт Индехтоа городашца юртаца, чоархаш сьайлалбахкхац Суэцки канала тIера сигале, юкъ-юкъе хейе а океанал дехьара хьахоз керах кхетташ. ДIовахдена кортан хабарагIа шелдулургдац!

Шоай пропагандистскъ тIаьский советски махка вахара хьал лакхдаьвй программина духьала а доладда, потреблени шай доалахьара «доходаш» хилара бокъонах воахкаш я кхеш юкъан йолу общественни потреблени фондаш дахкьаларгара... цхьобагIаш болча кхераца малхбузехьара обыватель унзаролкха гIерт социализма мостагIий. «Росси, — язду «Экономисто», — Малхбузенал эргаш я деча гIулакхий индивидуальни хьесапагIа а йоацаш, шай коллективни хьесапагIа: социальни IалашоIа из дукхагIа тIаерзаах гIа Хита башхе дош хетаргдацар».

Бакъдар, баьь долча ди. Цхьабакъда, ингалски примьерминистра дош из хеташ дар дош [illegible] тIоажаргдар ькьа хет [illegible] кхыча капиталистически [illegible] хьалкъегамхона.

Социализмерча общественни потреблени фондашка [illegible] ма дIарна, шоашта тIаIоагIача къаьст-къастача доходаш [illegible] къахьегамхой, уж вахара хьал лакхдара кхы тIа а рузкъа дукхуля шай тайпара [illegible]. Масала, 1970 шера общественни потреблени фондашкара хIара сага сих лоархIаш бахача махка тайпаш ахчаш льготаш 262 сом хилар 1965 шера тайпаш 182 сома меттел. ХIара советски сагига кхы тIа а доход кхоач [illegible] боацаш медицински [illegible] дешараш, пахмогаш хиначча эшача пособеш, мах боацаш санаторе вахя путевка ялараш, бериш ясленаш садашкеш берий леладарах мах боакха хава льготех пайда эцараш...

Советски махка кхоанарча дена лог гIоадоахарш бIубоацийтаэш болча цу тайпарча «кхерамга» сатесса мара йиш йолаш бац малхбузехьарча идеологаша яхачох, «классай гармони» керте оттаьча капиталистически механизмера къахьегамхой.

ТIаккха, «классай гармонех» мишта дIакхетаберегIа монополистаца цхьанкха эхь ца хеташ улларшна хьакхийса дьабе болх боацаш богIа бархI миллион болхлой?

Iилма - технически прогресс. Буржуазни пресса йоакхагIйолча организацеш Коммунистически партен Советски правительства шоашта хьалхашка оттавча коттерча проблемех цаI лоархI «Iилма - технически революци социалистически плановни системаца хьаьрпагIа дIахьа таръелга» мишта дергдар - цорI яха лош. Бахьла цунах цхьаькха футтара ца йича Iаш, технически модернизаци яра тIайоахдабаь никъ «кхы цхьанна а вола тиврча ха тIа цхьан махка хьайна дуIа хьа таррэ мехка дIохьхайкадаьча «Гардиан» яхача ингалски газето яр санна.

Цхьабакъда, кхыметтел шоашта дола цу тайпара къамаьлаш а цхьан тайпара хьадж доавйш дац.

Цу тайпара гIулакхаш леладара, кIаренаж цхьаьза арадуплача итальянски «Ринашита» хетачох, шпа тайпара бахьаниш долаш ха. Цкъа-даьлe, Малхбузехьа шийкхаь шера лаьтта бун чакхъянаяй, шийе, кхыбараш цар гIулакхашца дунйача хана лоразуш хилар гIойленагIа ха. ШоагIа-дале, советски экономистера хьал 1970 шера Советски Союза 740 миллиард киловатт-сахьат электроэнергия хьаккхай, 353 миллион тонн мехкадьтта дIахьхаь, 624 миллиард тонн хIор бахьккаб, 200 миллиард кубически метр газ хьаккхай, 116 миллион тонн болат хьадахь, 95.2 миллион тонн цемент вай. Уж цифраш уйла йIташ, «Советски экономика, — белгалдоаших кIиранна ингалсни арадуллача, — хIанз кхьа тиркам тIоазаш хIама хинвай, бокъонца боаш синаал - боацала экономически яха хинаь. Вешта-м, бакъдар аьнча, кхетаде йиш йолаш а бацар дуйкъ тIара цун лоархIаш, США-ца кхь лелае цунна магар».

Арапьара экономически буржуазни. Буржуазни комоблоак комментарошка, мишта дола деза къочыа хийтта ца хиллара, теркал ца деш дагалала Советски Союзе кхьча механизм, шоашта хьалкха капиталистически механизм, кхьана гIулакхаш леладара делаш. Масала, америкайски «Уолл-стрит джорнало», Советски Союза Малхбузенна цхьанга лаладу гIулакхаш цига а дела, къдоаре, йола эргйола хоттасташ утларра торонаш тьаела советски махкана. Ингалски «Экономисто» а, мишта СССР-ца торгови хьакхара ше раьза хилар кхе а кхоладаь, цунна цхьайа хьакхьамкадир цхьана еш болча цхьанехча «кхача механ капитала шеара Россе чуцалийтара хIана уж сахьатa» никъ яуй на хилар кийна халахетнига.

«ХIанз ух сахьата» яхача дешa тIехьашка хьуладенна доалар фуд, дIахо хьахайт «Экономисто»: «Нагахь санна йоаккхийча масштабе а йIаьхкача хана йоакхай капиталаш Россе дIахийта кхьча механий фирмаш хьанца, шоай доала методаш юкъейоалаелга дезарг дар царна... Вокхоаша хийрачьна лаьттеш мел бIаьха цхьана йоахаллургдар ух шай сектор»?

КIезиг-дукха цун доагIаш ца хаттар. Теркал ца деш дита я мегаргдолиш дар из, нагахьа санна хIазмо дола хаттар, кхьча пропагандистски «Iопила чу а дозла американски «советолого» З. Бжезински «Ньюсуик» оагIон тIа оттадаь хиннаденаре. Дакьсача деша чортача цхьералаш объективность хиьш евр кхаш доалача доалача бахьанашта юкъе гIоале автор хьаеттаю СССР экономически вахарера... плюрализма идея. Цунна хетачох, социалистически экономика частни предпринимательства цхьана кхаро букеоппача кхачача социалистически системана «совлаегара. деш реформах ергзар.

Хетаргахьа, г-н Бжезинский ше а кIезига теш ше ядаьнох. Экстремистски спекуляцеш цунна кIаийн, цкъа-дале, СССР ай США-нен юкъерча гIулакхашкара климат тоавра тIехьадеттача гIозарех боле тешам боабир, шоагIа-дале, цхьакха дискриминаци я йоациш хьача мехкашца дукадача фагIорахьара доаттаду экономически буьзамаш шерра детIаккхувлара тIехье латта Советски Союз харо кетайтар духьа. СССР из принципиальни полцина кердача яздица бакъйир КПСС XXIV съезде А. Н. Косыгина яьча доклада тIа.

Бакъ ма кердача советски пятилеткаш буржуазни пропаганда футтаройна дуьначуцна духьадена «Юманите» оагIон тIа а хIама белгалдаьккха Э. Фажон: «Из план мIелагIа хургхилараш мIегазлагIа дуьнарта цар футтаройна. Цхьабакъда, цар вочъахле ергьаш мIелагIа хиташта, цул хьаландагIа дIахье барзI а санна, толаме кхоачашьяра».

* * *

Хаар гIулакха бола беш и да?

Цхьан хана У. Черчилла из аллара доле из сакраментальни хаттар каст-каста ду антикоммунизма идеолагаша. Массо тайпара способаш леха цар советски коммунистий форума трибунера бийкача советски махкара тIаьхехана духьал боадара. Фуд цар духьалдоаккхаргдар? Кризис, инфляци, хьабе боах ца хилар. Тамаш я-ех къаьнарча духьалкк ьаьнача къоргашта автор дар духьа хьаллахйовкаш йолча къаьст - къастача полумерашка вовкьостал лой. Капиталистически производствана планировании е гIортарна лаьтадеяна Гарвардски университета профессора У. Скешера «Гарвард бизнес ревью» яхача журнала тIа ма яздерра, къаьнара автомобиль керда двигатель оттабьабар шуна керда хьаьда.

Цу хьакъехьа беттаж боацатеш ястора гургъа?

Степан МОЩИН,
АПН комментатор.

Калининград тахан. Хьэгуш у Ленински проспект Театральни улицей. Е. Филиппенко сурт. ТАСС фотохроника.

СА ИШТТА ЛАIА ДЕЗА

Дукхача къахьегамхоша дехар дарах кеъхьеш экскурсешкен хьежабара дешаш леладеча Грозненски бюро боллаша туристически поезд вIашагIъеллай укх маршрутагIа: Грозный — Псков—Новгород — Харьков — Волгоград — Грозный. 17 мае дIевраргья иэ.

Наькъа болхараштта доаче гIулакха дика кийчъаь купейни вагонаш я, вагон-ресторане дийнахь кхоъза баа чам бола кхача ба. Царна фу эш хьожаш хургба экскурсоводаш, массовикаш - культурникаш, медицински персонал. Цу цхьайтта дийнахь хIара городаш совцаргба уж, цигара белгалагIа йола моттигаш йовзийтаргья царна экскурсоводаша.

Эттара хьалха Пскове соцаргья поезд. Велики яхача ха тIа уяа областа центр. Цига гIолла чакхдоала машинакаьнаш тIо къыкъаша. ДIанцара замалахь масса тайпара гоалелаш йола пхьараш бахаш, чукье а ярахье а дехкаржер леладеш хилларах белгалъяьна хиннай город. ЧIоагIа терказ тIасзаш я цигара Кремль, собораш. СийлахЪ-боккха Даймехка тIом лаьттача шерашка немецки гIаьрахоша йохаьь хиннай город. Ше хиннача тайпара юхаметтаоттаьй из хIанз, культурни промышленни центр а хиъна дIаьттай.

Цигара яьлча тIаьхьарча городе —областной центре Новгороде кхоачабергба поезд туристаш. Цига дукха да культурни архитектурни памятникаш. Советски Iаьдал дахьначул тIехьагIарча шерашка промышленни культурни центр а хиъна дIаяттай город. Цул тIехьагIа кхоачаргба экскурсанташ пхи бIаь шу хьалхагIа йиллача Харькове. Сийлахь-боккха Даймехка тIом лаьттача шерашка немецки гIаьракоша йохаьйр Харьков. ХIанз юхаметтаоттадаьь архитектура башха дика памятникаш. Царна юкъе — Покровски Успенски собораш. Йоккха Екатерински хьорин. Короленко цIерагIа библиотека. Iилматой цIа, тхьаь йиъ лаккхера дешара заведенеш, доккха Iалх театр, филармони. Миллион совгIа гат вах цига. Цул хозагIа йолча моттигашка тьежабьаьачул тIехьагIа город-турпал Волгограде гIоргья поезд.

Немецки гIаьрахоша Сийлахь-боккха Дай-мехка тIом лаьттача шерашка Волгограде эттар саьна бола тIом кхы цхьанехьа хиннабац. БIарчча йолаш пхьакка моттиг а цIа а ца лутеш йохаьяр город, цигара лелхабеча дела со ца доаккхийташ мехках а баьха, кIалдайр фашистащ. ХIанз ше ма ярра юхаметтаоттаьй город. Малахов гув тIа мемориальни ансамбль — памятник вегIаш. БIаьш советски тIемахой боаза цига дIабаьха царна вай мехкахо Советски Союза Турпал Нурадилов Ханпаша а волаш.

Кхы а мел дукха бIаргагургба экскурсанташа цар тарнаш чIоагIо тIаьхаргболаш дола памятникаш!

Туристически поездана экскурсе гIо!

Я. БУБНЕНКО.

Зiамара бIоагIах боалла радио боккха кад еррига майда кхайкаеш бенар. Хувцалуш музыка лекхар ирнна, тIаккха къамаьл хозе. Къамаьл доладеча тап аьла дувшар майда тIа гулбеннараша ду къамаьлаш. Цхьан юкъа дувцар фух а хьеже юха а хабараш доладора яаха. Дукхьал радиоша тIехьаьна хоамаш деша хилча, уж чекхдаллалца оалхазар тела ткъам хозаргболаш сатем оттар.

— Сабар, сабар! — пайна тIатоIаора со вахас се йисткулаш вонлише са баге тIа кулг а хилле. — Сабарна, ладугIийта! Цхьан зIамарта додоацаш ладугIар вахас керда хоамаш чекхдаллалца.

— ХIана а чубоагIаш ба, — оалар цо юхьара а доккха со а дьахкхе, дактор тIехьара хоаман хийта ваьча, — Юхасоваьбаьба уж... Тамаш ерий, села гаьла боалийтар.

Далас хIаьш алаиэар. Фашисташ мала сонаргба а, юха мала лалхабергба а цунна ха дезаргьйоркIар вахас.

— Ийст миче хул хьо-м, — аьлар вахас раьаа йреднйи.

Велакъежар дада. БIара а хьежа вэнайна беТаж тIа кулг диллар цо:

— Дукха соврбац хьона, ЖIалеш саьна лелхабергба.

Из мара пхьапика хоаш хIама лапар майда тIа — тIом дIа мала баргба, фашисташ мала эшабергба.

— ГуIра тIан а дукха за мича йисай, — цIогIа хьакхар тхона кьаьна воаццаш лаьттача тха юртахочо Гисас шийна лаьттача воакхача сага лерге а ухаш. — Мойрнац цIогIа ца далча алат ду ярита воарга... Ерал вах бачеч-м на эзаве йиш ца из фашист, — гоннахьа кулг лостадир цо.

Тайна шийн ши вoI эскара вахийтанна Гисас а. Юстаро цхьача кетийча ваэнна лаьтт уж. Гиса маг вагахь царгахь кIалла дIахьош, фака кхы йист хулаш вац. Юртахоша а боаларашна а за деррига цуп къамаьл. Цуй къамаьлех за йиш ца шин воIаз къастар цун дега IоткъаМ беш за е дац. Из воллагIа волча лоамал къонахчуя оамал я. Къастар малла йоакъа дале а махага дега кIаьдал дIахьоина йиш яц.

Клуба воахьарча пена юкхе духовой оркестр лаьтт. Юкъ-юкъе тIемахой маршаш лекх цар. Къамаьлаш соццаш дац.

— Хьайл, ладугIал, — йоаз вахас оркестро лекхача вэзарга дö а хийтIа. — ЦIерда а вай доагаргдаш, хила я горгдаш йоаз цу эшаро... Майхан тIа сихха хIа-хьа лелаш командираш бар. Уж клубе чуухар, юха арабулар.

ДукхагIбарий бе кхакхтаре доаккар.

— Тахан эскаре болийтаргаш хьалха болхараш бенар. ТIера болабенна ши кIара хала долийтар. Тахадар ер эскаре болийтар цоллагIа тахгIе ер.

Тхоне хьетIавере Гиса. Массехана къамаьл хинайбе цуй [illegible] лайбита.

— Довала сигот ма додийтар Рашид, — аьлар-цо. Шой бе йоалла гIадж лаьттах Iоеттар Гисас. — Ca дар кхьа хургда кхоаь тха... Дукхьал хье лоралe Iоккхача мерцъаттах.

Дала велакъежар цунна. Кхы йист хилийар. Сона хоара из ве-

лакъежар Гисийна бархал яхалга долга.

—Сона-м массаза а хIинаь хьо дашь метта, — аьлар вахас Гисийга. — Баркал хилла хьона, хоаьча дешо а низ совбоаьих... Вешта гхона-м фу эшарга, со балха ва йай... ТIом а бIаьх ва база мег.

— Фу хургда доьне ше воацача вац, — лалайна бIарахьежар Гиса. — ГIулакха эшшача се кийча вог хьоне лайте ях ва-м, — тIа а эшйрее дIаволавелю из. Дукха гIаьна аалале юха тIаьера воаха сиг.

— Рашид, — цIерраша хадайна бIаратьежар из. — Хьо дукха дукха сискал вай ая... Дала ма вай яз хоар, воша а цул дукхаг1 велаш сег ваар ва... Шоаш пхьано дола моттe укх са Iоадалама хьожаш, бIарг лоаккхаш хилалахь. — къаэгаш лаьттачи кулг лостадир цо. — Эсала хуле, кIеаза хуле тоха, етта е пурам за хьона... Са къонгаш хургбац уж...

— Фу дуна Iа, Гиса, — кагемаккар цунна лаза. — Уж-м бац сага пьеха дезаш... кIантий ба, ВIалла сагот ма делахь, деррига дика хургда.

Клуба хьалхашкара логIаш гIара цу хана цIогIа хьаькхар:

— ЛадугIа! ЛадугIа! — вигилиах шийна чатала а йоаллаш вар цIогIа дийтта командир. — Эскаре болхаш бараш клубе пикхашка строях дIаотта!.. Строях дIаотта!!! — шозза, кхоазза юха а оалаш цIогIа дийттар цо.

Тхох дIа а къасте сихха строе отта хIавахар дада.

Мама ехар. Лоацаелча саьна

меттанъа а ца йоллаш лаьттар из.

— Тха Iадаш це хедаш хала хьо? — тIехьайтхайнар нала хала дикка гаьна ваьчача гIолла.

Сена я сена юхайдиэир даха.

— Сабарле, — аьлар из, — хьалоагIаргха со-м... Фу йоах за ма дезий.

Цунне тIехьа дIадахар сона наьна. Тхо даха а Iаьвар пиза-м. Укхала кхинечарех дукхагIа бераш строй оттача улуш гулбелар.

Строяца хьалхашка дIа а этта эскаре дIабуташ барий цIераш яха воалавелар командир.

Шин цIа кхх-къухачо «со ва»

аьла кхот лора.

— Чабеон Рашид! — хьайкар командир.

— Укхаза ва! — хох делар дада.

Совен нанайнец улуш лаьттар Гиса. Лаьтта бIара а хьежаш шийн бе йоалла гIадж Iоеттар цо. Гонахьа лаьттача кхалнаха бIарлех йоалакхаш хьехкар, мaIанах цIамхара бар. ХIана дар а хьо, кьаьча хьежаш малх бале а, ди геттара сийрда дале а къаьла теттар сона из ди.

— ХьакIаша, хьо укхаза хIанне? — йистхилар Гиса тхона хьалхашкаха дIаволаш лаьттача вIашгIача сагега. Из тха лоалаю вар. Къараь мал, карцахье мал, йнаш тха юртарча вахабагевахе вар из.

Цига Гисийна бIара а хьежа, гIанаха сонга вонайнаи хьаьтIаве ра из.

— Рашид вутий? — хьаттар цо вонайта.

Нанас дада латтачахь корта дIалостабир.

— Хьо воаций? — юха а хьаттар Гисас.

— Со мукъа ма витлай, — гIовзаьнна волакъежар из.

— Мишта?

— Цхьан бIарга во хIама гу вацьа, — шийн аьрда бIарга тIа цIеар оттабир цо.

Рашид воацаш корта лостабир Гисас. ХьакIаша кхетаддир къоаьв хьан хIамащ раьза вoaццалгъ.

— Са хьоьсаргъ оцгаъ мегар ша вьий-м, — Гиса тешаве гIертахь дахь дув буар цо.

— Хьо хье-м, хиннаь сона воа-

варе хаьча дага вана бIаргаш тIа улла хIай, аьлар Гисас, корта хоцакъа а бирабеш.

ХьакIаша этIазаьхар. Богг1аз саьна кийнакеслар из.

— Согаша фу эш хьона? Сона хьалхара буташ ба хьа-йагаш фронте, цIогIа детта аттар ХьакIаьш.

— Шоашта хьахкаре бац са къонгаш... Мехка хьалхара бола, — дIа а вийрза дIавахаз Гиса.

Шоа баша а бац, шийна фуй а ца хоаьр ше мукъалаттар лорий моцпи ва ар, хаш мама текне гIертар ХьакIаьш. Цул хьаьчаь хьи а мел хIэьхургда хадар, цу [illegible] 30.4

— Малма стрoe лаьттараш дIахайшхоцара.

Дада хьавера. Даха кулг а хьаьа мархIашелар ХьакIаьша.

— Махьаш цIавоагIала хьо, Рашид, — хадайна зовна баьгхар цо. Ца хкеташ цунна бIавальежар дада.

— Хьо воаций эскаре? — хьаьттар.

— Со мукъа ватаа! — ХIана тха наьга мосраьа вай цхьа цигIа дIайовзкхарга. Хьеволах сена, — цхьорс а аьла даха хIаечаир ХьакIаьша.

— Беха ма балла, ХьакIаьш, мукъа вац со... Довалла тIехьа тьамаьл дар са, — раьзаа воаккаш дIадийргьгьр дада.

— Хац сона-м... Сe-м хьо хеналер, — юха юкъе дIаввьийа ХьакIаьш.

Нана йист хилар.

— Фу хургда. Фу хургда, — аьлар вахас юхара а. — ВIаьхьаьа бола-ти из тIом.

— ВIаьхлургбац, — аьлар вахас воадам боллаш. — Сона-м, хьаметтал бетта, шиш бетта латте хьы бIаьхлургбац, анна хьит.

Доакха са а лаьккха дадийна бIарахьайар нана.

— Дала воаьаза хье дешна. Юха а строe оттабир хIабуташ вераш. Тхьовра ахкар цIараш кхаьча ветлашах цунна шоала йоаллаш волчоа кхы массех командираш стацие дIабигар уж. Уккара товарни цIечча вагонаш йоккха малон леттар. Вагона чу Гисий шин воIаша дIачуйайта нанах воя а диха:

— Гаргнаа, — аьлар дадас

лаьрхIа, — хIаша хьо цаI мара тьонах ваашаш хьона ваI цIагIа. Ледара ма хилалахь. Нанайца хьовхьостал делахь.

Со вагона тIа кулг даклар нанас. Вет авар цо. Аз кхетацо из вахка гIертаьш цо сатуйсалуйта.

— Дала, цIаволалахь — цIогIа [illegible].

Эшалон корта-йоаллар. Цунца улуш дIаволаделлар тхо а.

— Хьосен! Хьусен! — корах арахьежача къонгашка кхайкар цхьона улуш воагIа Гиса. — Ледара ма хилалаш... Аз вай кхайкердьа хоаьнс кIеzга доаьш сона дукхьал доагIе!.. Эшалон къайлабелар.

ТIаьха Iогу а фаха лаьтта ваьнна сиг.

— Гиса, дIасо вай, — йистхилар [illegible] лаьттадир [illegible] вайна.

[illegible] хIара [illegible] саьна [illegible] тиха [illegible] тар. КIанта [illegible] хьона балар.

— МалагIа вона я уж нахаш? — хаьттар Гисас продмагаа рейтан иккаланхалха цIалг дIа а хьоккаш. Продвеаца тьаьлар.

Хьабел сона ши вара, — дийлар Гисас. Ахча дIа а делле тхо арахьаьча къовнечунга аьлаттар вахас:

— Сонна ийнар Iа уж ши вара? Во хIандаш ма йай уж.

— Са болх пхеааа, кутава совбергба хIана, — аьлар Гисас.

— Берригаш хIана бахабец хьица юртара маIанах эскаре бахаб... Уйла ер Iа, царех хIаране кIиранна цхьацца письмо вахий а сона мел болх тIаьхет... Гурахь, бIаьсте йоттаьхуя юрта. Ераш во, дика хилар-м дуьца а уныш. Хьаинe хов, аккарех вонкхал за дахаш хулий а.

Гаьна доаццаш чайнеца арахьайне ХьакIаьш вайра тхона. Наьтгкъа мара котеш тIа ура ва доетталуш ваха вар из. Ве тъаргьа шуша йоалар.

ЭгIазахе беса хувцаелар Гиса.

— Эла вац! — хорцахье а вайраа гуташ кхайкер цо. — Вераш. кхьийах бита хIабелачарех а ухь хетас, цIагIа бисарех а тхь хетаз... Вай моастагIий цIагIа чаьацна дилла чаамо ХьакIаьш.

МаьркIажжийа бoaд цьоалабенча цIахаьчо тхо, ШIа дакса хийтар сона, эттара хьалха цитта базевe доацаш хийтталар сона тхой цIа цу бус.

— Буфета чу тIоа ба хьона, фуаш хa, — аьлар нанас. — Хьа а кийра дав хьайта. Тхонсара хIама кийчдеш йоалларгьаьшер со.

Бамьда се хIама дае боаш бенар. Эттара хьалха хьор ца дувш Iоаийшар тхо цу бус.

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад

НАКЪАВАККХАР

ПОВЕСТА ТIАРА ДАКЪА

ШАШКАШ

Грозне дIайолаенкай ерсий шашкаех ловзара Российски федераце йоккха турнир. БIаь спортсмена юкъе ва цхьа гроссмейстер, спорта вурийтта мастер, мастерала 72 кандидат. Цу массане а къовсам лоаттабергба 1971 шера Российски Федераце чемпиона титула чакхара.

Швейцарски системагIа чакхйоаккхд турнир. ХIара спортсмено кхойтта корта ловзаергъя.

Турнира шоллагIа тур. Тхьаь цхьайтта шашиста цхьанна очко яьккхар, тхьостане ах-ах. ХIаьа чакхъаьнлай йиъ тур. Вад республика шашистащта юкъе за республика чемпион Нелепин, мастерала кандидаташ Гандулаев, Михин, Макаров дIьоелагIа разьяу йола Н. Арутюнов, С. Пашанов, Григорев. Дика толам баьккхаб Пашанова. Цун 2,5 очко я йиъ тур чакхъьаьначул тIехьагIа. ХIаьа турнире хьалха латт Белозеров. Цун 3,5 очко я. Кхоаккха очко йолаш алхайтта шашист ва.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ, республикански категоре судья.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллаш Грозне хувцалуш мораш а йолаш, малхбоалехьара гIаьхкьача боарале мух а тхекхаш. республике гIолла 15—20 Грозне 17—19 градус йIайха а йолаш хила тарлу. Кхоалаш ломаш хувцалуш мораш а йолаш 14 мае дехьацайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а дахкаш, хьда лостам боаццаш, гIаьхкьача боарале мух а хьеккаш, буйсашка 6—11, деношка — 14 мае 15—20, 15 мае 18—23 градус йIайха а йолаш хила тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

США-и ИЗРАИЛЕИ КЕТАРЛО...

Суэцки канала чу гIолла кемаш лела цуьнгь хьабеллара йола предложенеш ше дуча хала ОАР-а презилента Анвар Садата белгалдаьккхар, из гIулакх Гаргарча Малхбоалера проблеме 1967 шера 22 ноябрeча ООН-а Кхерамален Совета резолюце ларда тIа ма-шарца къовстаерта бохача йоккха гIолла боаккхаш бола эттара хьалхара гIа хила тарлуш хилар. Кхетадеш да, канал цIенъяра балдаш дIадоладе египетски эсцIоцга йиш хилийтара Синайски ахкгIайоен тIара израильски бIу кхий малхбоалехьарча даькъе тIа дIаеччалца юха тIехьашка баккха безарехилар. Иштта пхьадолча декъе из тIехьашка баккхарца дIадоладале дезаш да 1967 шера израильски агресси бахьан лолеш дIалайнцача дерригача Iарбий лаьттанашкара оккупанташ дIаболхийта.

Дуьнен халкъаша юкъарча общественности Гаргарча Малхбоалера машар юхаоттабара тIаьргъаь кхаьнаме конструктивни инициатива санна лаьрхIар египетски правительство из предложени. Кхы тайпа позици лаьцар Израиля правительствас США белгалдаьрча гIозаршц. Гаргарча Малхбоалера доь политически даькъаша ца къовстадайтар дула спекуляцей хьисапа тIа йоадае гIерт уж ОАР-а машаре инициатива. Юххьанца ОАР-а предложени вIаьла тIаьна а тигаизар Израило. Цхьабакъда, тIаьча предложени тIаьна ца тигаро дий аьттув боаллабергбоаца уйлаш дерригача дунен тIа хьоаь хилар дунен арене Израиль тIа-тIа дукхагIа хийрайоаккхаш латташ хилара теркал я деш, Тель-Авиво кIезиг-дукха хийцай шин тактика.

Канала малхбоалехьарча йистехара бIу массехк миль «тIехьашка баккха» раьза я Израиль. Цхьабакъда, шийн йоаккхача тоъа тхо дIакхоачаргболча кхаччалца мара кхи гIалагIа канал хургдац. Из шийга яхар «кхоачешхабаь» израильски правительства ОАР-егара дIадих — «юкъе латта тIема хьал дIадоаккхилега» египетски бIу каналах сехьа баргбац ийна тешам лургом. Суэцки каналах йола дехаш къаьстадеча хила [illegible] делга США-на тIадьлдар лоаца Тель-Авива.

[illegible]

Роджерс Гаргарча Малхбоален меттаэпка вахарна хувоалеша корайоазоно шерре дувцаш да Суэцки канала чу гIолла юха а кемаш лела доладалийтабах долэ доаш. Роджерса бигьача къаьхьоно официально лерхIар сенах латт аьлча, малхбузехьарча меппаеоаоно хьачох. из латт, канал хьадаллера хьакъаьна Израилае ОАР-ан юкъе соглашени елга вIашгIехьдаккхарах.

Цунца хувзадени ше хIама белгалдаьккхаца дергдаш.

Цигь-дале, нагахьа санна Роджерса бигьача къаьхьо лерхIар Суэцки канала чу гIолла юха а кемаш лела а доладалийта, Гаргарча Малхбоалера еррига проблема къоастаьра юкъ дIайоаие белам болеш дале, Кхерамален Совето хь йовзаш йола решени кхоачашъелта тIедожадеьча Ярринга мисси дакъа йоацаш из деш хиларо шек воаккх. Е хIана «Роджерса мисси» дIахьттее а Ярринга мисси дIаекха а хьарьаа хIа е США?

ШозагIа - дале, Средиземни форда тIаоа 6-ча американски флотон НАТО хьача малий флотайн маневрах тамашийла цхьан хана наьсъенай Роджерса Гаргарча Малхбоалене йиъьача визитаца. Кер чура дIаьикха хала да, из тIема демонстреция «дош машаре къоастадара» хьаькъехьарча американски израильски хьисапагIа Iарбий пачхахьалхенашта низ бар духьа вIашагIьаьла хилерах йола уйла.

Шийна теркам тIадзаш да, Вашингтонан Тель-Авиван уж дипломатически тIемех кетарлояш дарга хьежже йолча, американски кепайоазон цхьайолча органаша гIоттаьча пропагандистски кампанеца цхьана лелаеш хилар. Масала, «Вашингтон пост» дуьхьалдаьнах Суэцки канала чу гIолла кемаш дела цуьнгь хьабелларе, «советски хьерама» жуьнейах пайда а эцаш. Иззаморг яьду Гаргарча Малхбоалене кхоачам латтар дезаш долчен Гаргарча Малхбоаленара мехкхьатта Африкаца гобаьккха дIаккаькхарче миллионаш пайдаш деш долча а американски империалистически гIозарца турбадур хиларах тарра воазаш волча Джозеф Олсона а.

Цу дерригача гIулакхаша «Аль-Гумхурия», хаача египетски газета, [illegible]

Гаргарча Малхбоалене мишта хургдолча хьаьнахьа американски империализмаи империалистически монополейи гIулакха из ши «чоагIбар». Ший оагIорахьара Израиль а дукхала из е Суэцки канала чу гIолла кемаш лелара цуьнгь хьабелларца а, е Гаргарча Малхбоалере кхы мел дола дезаш къоастадарца а юкъе цхьанкха хIама доацаш долча тIгулакхаьнта кхы тIа а шийна американски гера луга вIашгIехьдаккхаш дуьхьа Роджерса аьхьах пайда эцаш.

Гаргарча Малхбоалене машар оттабера эйшашкара Советски Союза цуьнгь боаьш ба. СССР-о, КПСС XXIV съезда ЗайIлене тIа из белгалдоаккхаш ма хиллара, дIахо хьалхоттадергда израильски агресси кач яхача Iарбий халкъай бакъ гIулакх, толхаьь бокъонаш юхаметтаоттаяра, Гаргарча Малхбоаленера дош нийсача политически даькъаца къоастадара тIаьдеравзх цар чакхдовха гIулакхаш.

Н. ПЛЫШЕВСКИЙ, АПН корреспондент.

ЗУЛАМИЙ СТАТИСТИКА

ХАНОЙ. (ТАСС). США империалисташес цар Iуйша Къулбехьен Вьетнаме леладу тIема зуламаш бехке дара Комитето хьаIгуча а доал, бехке а ду 1970 шера ноябре дIайоланначи аьхача сезона хьалхарча бетташка америкачски агрессораша цар хуламаш Къулбехьен Вьетнаме дарь аьха зуламаш.

Белгтала аьча. ВИА агентства хьакхайкаьна комитета коммюнике тIа йоах, 1970 шера 16 ноябрера денз 31 декабре кхаччалца американски агрессораша цар хуламашка 938 саг вийнай. 210 саг лаьцар Куангнаьм Куантийи яхача провинцешка. Цу бетта Камауи Ратьаьи яхача провинцешка концентрационни лагерашка чухьахьар цар наьйрии бехьдер палах 3150 саг, цу даьга 3100 кхалсаги бера. Укх шера хьалхарча кхаь бетта Ратьая яхача провинце карателаша «тебара» операцешь чакхйоаккхача хана 300 саг вийнай, 500 саг лаьцан. Аллха пхьа Кхатьлан яхача юрта американски бомбаш йоаккхийча топий кхорче долхарегIа 131 саг вена.

Цхьаькха провинце, Бенче, укх шера хьалхарча кхаьртаье американски марионеткай авиаце маьрчача юртакха бомбаш мукъа бIаьш, тоьнаш, чухкайса, йоккхийча топий 62 зайр кхо чутехаб. Бенче карательни операцеш чакхьяккхар дайвай дахьна 300-сон гIа саг вийнай, кертерча хьаькье кхалнаха бераш, дукха цIенош доагадаьд, дойхах.

1971 шера январе, белгалдоаккх [illegible] тIа, американски самолеташа Чем яхача хьи (Контум провинци) дIоаххале 6 километр моттиг чулоацаш дохьаш доалла веществаш тайсай. Маьрша баха дукха йиз бовбаьб, айи бахьаб. гIалакхьай юртбоахаче культурнаш соний бешанаш 1000 гектар.

Дукха ха йоаккхаш Пуло-Кондор яхача гIайрен тIа кораш набахтенаш хьалхара итташ эзараш доахараш лела США-с сайгонски марионеточни режимо. Цу гIайрен тIарча набахтенашка политически гIулакхаьнта лийца боахараште кхи а ахкагIача къахагIеш таймара ху ийнаш.

Тием тIа шоаш кIалакбар юха тийсаш гIерташ, американски цар хувлашш низагIа сайгонски марионеточни эскара боаш кагирхой.

Американски бIуно ерошта а хтай Къулбехьа Вьетнаме цоа йоккха гIолла къоазра база Кхесань. Кхесаньски фронте марта бетте хьаьа тIемашка Къулбехьи Вьетнама изи мукъалехьара Халкъа герзашцара ваза тIам тIа хьтъ хоаларгдоаша [illegible] моастагIчун 4700 салтеш вийна, 590 тIема машина, цу юкъе 158 танк бронетранспортеш.

СУРТА ТIА: хьалийнача марионеточне сайгонски эскара лоаманашта кортанхьаьна эскара салтий.

ВИА—ТАСС сурт.

Хьажа, ладугIа

13 МАЙ

ТЕЛЕВИДЕНИ

17.30 — Чехословакие Коммунистически парте 50 шу дизарга. 18.00 — Хорижаш тхеца вахаш кхетош. Телевизионни агитпункт (нохчий меттала). 18.15 — Телевизионни журналараш (нохчий, эрсий меттала). 18.30 — Миллионни ленински университет. Юрта йоалаш дегIабааре хорта къамаьл. Кердача пятилетки юрта йоалаш хIамо дегIабаллабаре декхарий эьркъамаш КПСС XXIV съезд. 19.00 — «Московски сайнаш» яхе искусства фестиваль. Концерт. Съездий Кремлевски дворецера трансляци. 20.10 — Тхо дархаьонагIа ба бурулаттарий [illegible] дехьа хьакарая. 20.40 — «Московски сайнаш» яхе искусства фестиваль. Концерт. Трансляци дIаяз эьлар. 21.30 — «Гульвие» яхача чехословацки кагаспий эстрадни ансамбля концерт.

РАДИО

6.30 — Пятилетка хьаьхетоца бIавастз (гIалгIай меттала). 6.40 — Ахараш. 6.50 — Хоамаш. 7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетай обзор. 7.20 — «Сердало» газета обзор. 18.30 — Парте — зламаш — халкъа хламаш. КПСС Шелковски райкома секретара Шамхама ду къамаьл (нохчий меттала). 18.40 — Штраус. Ахараш. 16.35 — «Къона тIехьа» (нохчий меттала). 16.30 — «Халхьа кандидат» яхе очерк (гIалгIай меттала). 16.30 — Нохч - гIалгIай ахараш концерт (гIалгIай меттала). 17.00 — Кердa хоамаш (гIалгIай меттала). 17.15 — Агитатор хорхаме участие вацаш (нохчий меттала). 17.20 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.10 — «Йоллий вахара» яхе радиогазета (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

14 МАЙ

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.30 — Гуржийски ССР-е Гуржа Коммунистически парте а 50 шу дизара лeтоена передача. Тбилисера трансляци. 17.30 — ПорадIачай программа. 17.40 — Телевизионни журналараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.00 — Центральни телевидене передача. 19.00 — Деватз дач концерт. Тбилисера трансляци. 21.00 — Гуржийски ССР-а Гуржа Коммунистически парте а 50 шу дизаре летаньа тарнаства йола репортаж. 22.30 — Спортивни гимнастикаш йола Европа чемпионат. Майе хан. Мадридера передача.

РАДИО

6.30 — Юрта Iуйра (эрсий меттала). 6.40 — Ахараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — ПорадIачай программа. 8.35 — «Мурдашк вахарешта вша боалa цо Iотаьлага» яхе пьеса (гIалгIай меттала). 8.40 — «Халкъа дахарI барам хорда» яхе очерк (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 10.00 — ПорадIачай программа. 16.00 — Ахарофонна кьалхашка я телевидение радиовещани инструментальни ансамбль (нохчий меттала). 16.30 — «Йоллий вахара» яхе радиогазета (эрсий меттала). 17.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.15 — Къона тIехье (гIалгIай меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Шун латтарешта доаш ду даха. Къахьегама къоначашех пайде эдара управлене начальника Денисова выступлене (эрсий меттала). 18.10 — Производствена хьаьлI. Латтарешт хоамо дола концерт (нохчий меттала). 18.40 — Москва.

ДЕША ГIОРГБАРАШ ХОРЖ

Нохч - ГIалгIай АССР культура Министерства кандидаташ хорж Ленинградски Академически хореографически училищерча Нохч - ГIалгIай студи а (10 шерагаре 13 шерета кхаччалца хьаьна бераш) Ленинградски, Тбилисски, Саратовски, Астраханским, Горьковски консерваторешкарча сольни хьакхарна специальностагIа йолча Нохч - ГIалгIай группешка а деша бахаре.

Де хаттар дехьалe, телефон тоха 2-33-86, 2-31-77.

Нохч - ГIалгIай АССР культура Министерство.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, (11 3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-00; редактора зам.—3-30-11; декхаьрийна секретара — 2-34-30; партийни дахаран, культуран, промышленности отделаш — 2-42-30; юрта бахаме отдела — 2-42-29; письмаши отделан бухгалтерин — 2-96-71.

«Грозненский рабочий» издательстве типографи. Революце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 2-44-00; зам. редактора — 3-30-11; ответственного секретаря — 2-34-30; отделы партийной жизни, культуры и промышленности — 2-42-30; отдела сельского хозяйства — 2-42-29; отдела писем и бухгалтерии — 2-96-71.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

Сф02530

Заказ № 6572.